

KONTEKT

ČASOPIS KNJIŽNIČARSKOG DRUŠTVA VARAŽDINSKE ŽUPANIJE

1

IMPRESUM

Izdavač:

Knjižničarsko društvo Varaždinske županije

Za izdavača:

Ljiljana Hajdin

Uredništvo:

Jasminka Horvatić-Bedenik, Ana Jureković-Crnčec,
Marina Sakač, Draženka Stančić, Jasminka Štimac,
Mario Štrlek

Glavna urednica:

Ljiljana Hajdin

Lektura i korektura:

Lidija Zečević, Željan Čeč

Grafičko oblikovanje i priprema:

Mario Štrlek

Naslovница:

Dora Jovanovska

Stranice Knjižničarskog društvo Varaždinske županije:

pubweb.carnet.hr/KDVZ

Kontakt:

kontekst.urednistvo@gmail.com

Učestalost izlaženja:

Godišnje

SADRŽAJ

UVODNIK.....	1
<i>Mario Štrlek: Logo Knjižničarskog društva Varaždinske županije.....</i>	1
1. IZ POVIJESTI DRUŠTVA	
<i>Jasminka Štimac: Vanda Milčetić i Knjižničarsko društvo Varaždinske županije.....</i>	2
2. RAZGOVOR S POVODOM	
<i>Jasminka Štimac: Razgovor s umirovljenom knjižničarkom Vjerom Ostojić.....</i>	5
3. IZ NARODNIH KNJIŽNICA	
<i>Marina Grudenić: Naših trideset pet godina "Drage domače rieči"</i>	7
<i>Karmela Geček: Lepoglavski slikar Antun Možar u Gradskoj knjižnici Ivana Belostenca Lepoglava.....</i>	8
<i>Karmela Geček: Kako nastaje knjiga.....</i>	8
<i>Karmela Geček: Noć knjige u Gradskoj knjižnici Ivana Belostenca Lepoglava.....</i>	9
<i>Karmela Geček: "Jarilike" Matije Severa u Gradskoj knjižnici Ivana Belostenca Lepoglava.....</i>	9
<i>Lidija Zečević: Vilinski park.....</i>	10
<i>Lidija Zečević: Zeleni Juraj.....</i>	10
<i>Lidija Zečević: Policija čita u knjižnici.....</i>	10
<i>Tina Bakšaj Hunjadi: Ljetna čarolija na Odjelu za djecu Gradske knjižnice i čitaonice "Metel Ožegović" Varaždin.....</i>	11
<i>Mario Štrlek: Pregled događanja na Odjelu za odrasle Gradske knjižnice i čitaonice "Metel Ožegović" Varaždin.....</i>	12
<i>Mario Štrlek: Najčitatelji u 2014. godini u Gradskoj knjižnici i čitaonici "Metel Ožegović" Varaždin.....</i>	12
<i>Jasminka Štimac: Uz 200. obljetnicu rođenja Metela Ožegovića.....</i>	13
<i>Edita Kutnjak-Zlatar: "I Regica je naša"</i>	14
<i>Hana Marčetić: Erasmus+ praksa u Mestni knjižnici Ljubljana - Gradskoj knjižnici u Ljubljani : primjer Slovenije kao zemlje srodnih knjižničarskih praksi, sličnosti i razlika.....</i>	15
4. IZ ŠKOLSKIH KNJIŽNICA	
<i>Marinela Marčetić: Čitanjem do zvijezda.....</i>	17
<i>Jasminka Horvatić-Bedenik: Kaligrafija - umjetnost pisanja.....</i>	17
<i>Marinela Marčetić: Množimo dijeljenjem.....</i>	18
<i>Jasminka Horvatić-Bedenik: Notni susret u knjižnici.....</i>	18
<i>Marinela Marčetić: Rječnik o riječima.....</i>	19
<i>Jasminka Horvatić-Bedenik: "Ljubav se događa" u mraku knjižnice.....</i>	19
<i>Marinela Marčetić: Volimo čitati. A što najviše? A tko najviše?.....</i>	20
<i>Jasminka Horvatić-Bedenik: "Moje drago srce"</i>	20
<i>Jasminka Horvatić-Bedenik: S knjižnicom kroz godinu.....</i>	21
<i>Draženka Stančić, Robert Posavec: Alati odnosa s javnošću u javnoj i kulturnoj djelatnosti školske knjižnice kao mehanizmi komunikacije.....</i>	23
5. IZ VISOKOŠKOLSKIH KNJIŽNICA	
<i>Mario Kolar, Jasna Kosić: Aktivnosti knjižnica sa sjevera.....</i>	27
<i>Ljiljana Hajdin: Uloga visokoškolskih knjižnica u informacijskom opismenjavanju studenata.....</i>	28
6. IZ SPECIJALNIH KNJIŽNICA	
<i>Marina Sakač: Bolnička knjižnica.....</i>	32
<i>Irena Gotal: Biskupijska knjižnica Varaždin - prikaz.....</i>	35
7. U KONTEKSTU	
<i>Karmela Geček: Rasuta baština lepoglavskih pavilina.....</i>	37
<i>Marina Sakač: Knjižne kletve vs. "Nije grijeh ukrusti knjigu"</i>	40
<i>Jasminka Štimac: Vatroslav Jagić i knjiga.....</i>	41
8. ODABRANA IZDANJA IZ STRUKE	43
9. ZAVIČAJNO NAKLADNIŠTVO	44
UPUTE AUTORIMA.....	47

UVODNIK

Drage kolegice i kolege članovi Knjižničarskog društva Varaždinske županije, svi budući članovi i svi vi koji pratite i podupirete naš rad!

S velikom radošću vam najavljujem da naše Društvo pokreće e-časopis KONTEKST. Časopis će obuhvaćati teme ne samo iz područja kulture i knjižničarstva, već i šireg područja informacijskih i komunikacijskih znanosti. Namijenjen je knjižničnim djelatnicima s područja naše Županije, ali je otvoren i svima onima koji na bilo koji način mogu dati doprinos u njegovom stvaranju i razvoju ili su im zanimljive teme koje obrađuje.

KONTEKST je rezultat višegodišnjeg nastojanja i želje članova Društva za pokretanjem i objavljanjem e-časopisa koji će predstavljati mjesto izražavanja, promicanja i upoznavanja vlastitoga rada i aktivnosti, a bit će otvoren za nove spoznaje i postignuća unutar naše, a i srodnih struka. U njemu će se objavljivati stručni radovi, prilozi, prikazi, osvrti, informacije, i obavijesti iz spomenutih područja.

KONTEKST će se objavljivati jednom godišnje, uoči Mjeseca hrvatske knjige.

U ovom prvom broju obrađuju se brojne zavijajne teme te su obuhvaćeni prilozi o osnivanju i radu Knjižničarskog društva i njegovim najstarijim članovima, o različitim vrstama knjižnica, o aktivnostima kojima se bave naši knjižničari, o novim naslovima u knjižničarskoj struci... Tekstovi su popraćeni fotografijama ili različitim grafičkim prilozima i vjerujem da će vas zanimljive i poticajne teme privući. Stoga koristim priliku da vas pozovem na suradnju kako bi budući brojevi bili što sadržajniji i bolji.

Zahvaljujem svim suradnicima koji su s velikim žarom prihvatali sudjelovanje u stvaranju ovog medija koji je zamišljen na način da omogući, širi i potiče kreativno stvaranje, čime se u najvećoj mogućoj mjeri promiču i populariziraju vrijednosti za koje se zalažemo.

Ljiljana Hajdin

Predsjednica Knjižničarskog društva Varaždinske županije

LOGO KNJIŽNIČARSKOG DRUŠTVA VARAŽDINSKE ŽUPANIJE

Logo Knjižničarskog društva Varaždinske županije sastoji se od grafičkog i tekstuarnog dijela, tj. od značka i logotipa i odgovarajuće tipografije.

Grafički dio loga sačinjen je od stilizirane stolne svjetiljke koja simbolizira svjetlo, prosvjetljavanje, otkrivanje novih spoznaja, pronalaženje novih informacija i stjecanje novih znanja u kontekstu knjižničarske struke.

Stilizirana svjetiljka izrađena je prema postojećim fotografijama iz 1947. godine, na kojima se vide stolne svjetiljke koje su se nalazile na radnim stolovima u čitaonici varaždinske Gradske knjižnice.

Tekstualni dio loga sastoji se od naziva „Knjižničarsko društvo Varaždinske županije“, a pozicioniran je u logu ispod sjenila za svjetiljku. S lijeve strane stupa svjetiljke nalazi prvi dio naziva – Knjižničarsko društvo, dok se s desne strane nalazi drugi dio naziva – Varaždinske županije. Takvim pozicioniranjem teksta postigla se ravnoteža grafičkog prikaza, ali i simbolički prikazao tekst koji je osvijetljen fiktivnim snopom svjetla koji dopire ispod sjenila svjetiljke.

Društvo će logo koristiti na službenim dokumentima, plakatima, brošurama i ostalim promotivnim materijalima u svrhu provođenja aktivnosti iz svog Programa rada.

Mario Štrlek

Gradska knjižnica i čitaonica "Metel Ožegović" Varaždin

IZ POVIJESTI DRUŠTVA

1

VANDA MILČETIĆ I KNJIŽNIČARSKO DRUŠTVO VARAŽDINSKE ŽUPANIJE

Među uspješne knjižničare koji su svojim profesionalnim, predanim i požrtvovnim radom doprinijeli razvoju i ugledu knjižničarske struke svakako treba ubrojiti Vandu Milčetić rod. Wolff (1918. - 2009.). Bila je dugogodišnja upraviteljica varaždinske Gradske knjižnice i čitaonice (koja danas nosi ime Metela Ožegovića) i utemeljiteljica Knjižničarskog društva Varaždinske županije. Danas se o njezinu radu pre malo zna, a bez nje su nezamisliva tri desetljeća koja je provela na čelu ustanove razmjenjujući stečena znanja s brojnim generacijama knjižničara.¹

Upraviteljica Vanda Milčetić u svojem uredu
Fotografija iz obiteljskog albuma

Vanda Milčetić svoju je knjižničarsku karijeru započela 1. srpnja 1945. godine u Gradskoj pučkoj knjižnici.

1 Kod pripreme ovoga teksta korištena je dragocjena rukopisna dokumentacija koju je dugi niz godina čuvala Vanda Milčetić. Prema njezinoj izričitoj želji, kćи Bojka Kršlak predala ju je 2014. godine Gradskoj knjižnici i čitaonici „Metel Ožegović“ Varaždin. U pet registratora pohranjeni su osobni dokumenti Vande Milčetić iz kojih se mogu pratiti napredovanja u struci, korespondencija s brojnim uglednim knjižničarima koji su sredinom 20. stoljeća usmjeravali razvoj djelatnosti (Bendiš, Canki, Čučković, Furlan, Hergešić, Jakić, Mišić, Orešković, Perlić, Radovanović, Rojnić, Verona...). Sačuvana su i pisma osoba s kojima je Vanda Milčetić dogovarala gostovanja, govori koje je držala u raznim prigodama, referati, stručni tekstovi pripremani za tisk, predavanja iz bibliotekarstva koja je 60-ih godina držala studentima Pedagoške akademije u Čakovcu. Mape su signirane: 09 MIL.V K. 09 MIL.V K. J. 09 MIL.V KNJ 09 MIL.V R 1-2. Rukopisna građe obuhvaća period od 1945. do 1978. godine, a naknadno su od obitelji preuzete i knjige iz knjižničarstva na različitim jezicima. Na mnogima je autograf „V. Milčetić“, a na nekim posveta darovatelja.

Već je prvih mjeseci rada bila suočena s najsloženijim knjižničarskim poslovima jer je knjižnici bio dodijeljen novi prostor u kojemu je trebalo organizirati djelatnost. Iz Frankopanske ulice preseljena je u sjeverno krilo kazališne zgrade te je službeno otvorena 14. listopada 1945. godine.

Radila je samo dva dana u tjednu. Odvojeno je bilo radno vrijeme za građane i za đake koji su koristili poseban Đački katalog.²

Iako se tada već uvidjelo da je gradu potrebna jedna profesionalno organizirana knjižnica, tek je 1947. godine došlo do spajanja triju srodnih institucija. Objedinjeni su fondovi Knjižnice RKUD-a „Sloboda“, Hrvatske čitaonice i Gradske pučke knjižnice. Budući da je dotadašnjim radom Vanda Milčetić već dokazala da je uspješna u obavljanju knjižničarskih poslova, dekretom je određeno da 15.4.1947. godine započne raditi kao knjižničar novoutemeljene Narodne čitaonice i knjižnice „Sloboda“ koja je dobila na korištenje prostorije nekadašnje Kazališne restauracije.

U prostorije nekadašnje Kazališne restauracije preseljena je knjižnica. Razglednica je vlasništvo varaždinske Gradske knjižnice.

2 Dokumentacija Gradske pučke knjižnice, među kojom je i Đački katalog, danas se čuva u Zavičajnoj zbirci „Warasdiniensia“ Gradske knjižnice i čitaonice „Metel Ožegović“ Varaždin.

U tom je prostoru najprije bila uređena velika čitaonica za čitanje novina i časopisa i manja studijska čitaonica. Posudba knjiga nije se mogla organizirati bez katalogizacije cijelokupnog fonda pa je Knjižnica zatražila dodatnu, stručnu pomoć.

U Varaždin je povremeno dolazio profesor Juraj Canki, zagrebački knjižničar koji je Vandi Milčetić nesobično pomagao postavljajući temelje stručnom radu. Kad nije mogao doći, javljaо se poštom. Najstarije pismo sačuvano u darovanoj dokumentaciji koje potpisuje Canki poslano je Vandi Milčetić iz Crikvenice 21.8.1947. godine.³ Veseli ga da je oduševljena knjižničarstvom i rado se sjeća varaždinske knjižnice u kojoj mu je bilo lijepo raditi. Komentira dobivene primjere kataložnih opisa i upozorava je ako je negdje pogriješila. U dopisnici poslanoj iz Zagreba 20.9.1947. godine⁴ savjetuje ju kako da obradi Binozina izdanja i kako da signira knjige: „Folijanti i periodica se signiraju isto kao i 8° i 4° po numerusu curenzu (!), i to od 1 dalje. Ostavljajte praznine! Kvart (4°) obilježite: II-1, II-2 itd. Folio (f° ili 2°): I-1, I-2 i. t. d. Periodica (P) ovako: P-1, P-2 i. t. d.“ Prema tako oblikovanim signaturama, koje još pronalazimo na uvezanim godištima starijih časopisa, možemo zamisliti kakav je bio raspored građe na policama do kojih korisnici nisu imali slobodan pristup. U rukopisnoj dokumentaciji sačuvan je u „Raspored stručnog kataloga Narodne čitaonice i knjižnice „Sloboda“ u Varaždinu“.⁵ Pojedina područja označena su početnim slovima: O – Općenito, F – Filozofija, NP Narodno prosvjećivanje..., a unutar tih skupina razrađene su podskupine.

Prvi tečaj za knjižničare, na koji je upućena Vanda Milčetić, održan je u Zagrebu od 22. do 30.10.1947. godine, a organiziralo ga je Ministarstvo prosvjetе.

Predavanja je držao docent Moskovskog državnog instituta Vladimir Jevstahijević Vasiljčenko. Idućih je godina također, kada su okolnosti to dozvoljavale, rado prisustvovala brojnim stručnim skupovima organiziranim u Zadru, Rovinju, Ljubljani, Mariboru...

Godine 1948. Gradski narodni odbor preuzeo je vlasničko i upravljačko pravo, a Vandi Milčetić povjeroeno je rukovođenje Gradskom knjižnicom i čitaonicom „Sloboda“ jer je već imala iskustvo u

knjižničarskoj struci, poznavala je ruski, francuski i njemački jezik, a knjižnicu je uredila prema načelima suvremenog bibliotekarstva. Sama je katalogizirala 13 000 svezaka te je njezinim zalaganjem knjižnica bila među najboljima u NR Hrvatskoj.

Zagrebački knjižničari osnovali su 1940. godine Hrvatsko bibliotekarsko društvo koje od 1948. godine, nakon kratkog prekida, djeluje pod nazivom Društvo bibliotekara Hrvatske. U većim gradovima osnovana su povjereništva kako bi knjižničari bili međusobno što bolje povezani.⁶ Vanda Milčetić već je u listopadu 1949. godine prihvatile dužnost povjerenika za grad Varaždin, a četveročlanom Povjereništvu mogli su se pridružiti knjižničari iz cijelog kotara.

Omotnica adresirana na Povjereništvo Društva Bibliotekara Hrvatske Varaždin

U „Tjednu narodnog prosvjećivanja“, u prosincu 1949. godine, u Varaždinu je održan prvi bibliotekarski kružok. U svom je govoru⁷ Vanda Milčetić istaknula razloge njegova osnivanja i želju da se knjižničari sastaju dvaput mjesečno te da zajednički rješavaju probleme svojih knjižnica. Odaziv nije uvijek bio zadovoljavajući jer knjižničari nisu uvek imali podršku svojih nadređenih.

U izvještaju o radu Povjereništa, koje je poslano Društvu bibliotekara Hrvatske 22.11.1950. godine⁸ saznajemo da je u listopadu u varaždinskoj Gradskoj knjižnici održan sastanak kojem se odazvalo 15 knjižničara iz sindikalnih knjižnica.⁹

⁶ Godine 1949. organizirana su povjereništva u Zadru, Rijeci i Dubrovniku, a godinu dana kasnije i u Splitu. Usp. Živković, Daniela. Pogled u arhivu Hrvatskoga bibliotekarskog društva. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 31, 1-4(1988), str. 159-165.

⁷ Signature 09 MIL.V R 1

⁸ Usp. Živković, Daniela. Navedeno djelo, str. 162-163.

⁹ Manje je poznato da su sindikalne knjižnice osnovane u Varteksu, Kalniku, Varaždinskoj industriji svile, tvornici kože „VIO“, Granapu, Obrtnom zboru, Pionirskom domu, Društvu za kulturnu suradnju Jugoslavije i Francuske ...

³ Signatura 09 MIL.V K

⁴ Isto

⁵ Signatura 09 MIL.V KNJ

Varaždinsko Društvo u više je navrata mijenjalo ime:

Društvo bibliotekara Zajednice općina Varaždin (1977.-1990.), Društvo bibliotekara regije Varaždin (1990.-1994.), Društvo bibliotekara Varaždinske i Međimurske županije (1994.-1998.), Knjižničarsko društvo Varaždinske županije (1998.-).

Mijenjali su se i predsjednici:

Božica Kudumija (1977.-1979.), Marijan Kraš (1979.-1981.), Vladimir Kapun (1981.-1982.), Stanka Radiković (1982.-1983.), Štefanija Kosmačin (1983.-1985.), Ljubica Duić-Jovanović (1985.-1987.), Vladimira Piskač (1987.-1990.), Ana Vresk (1990.-1994.), Jasenka Vuković (1994.-1996.), Željan Čeč (1996.-2000.), Sanja Lautenbach-Huzjak (2000.-21.1.2001. kada joj prestaje radni odnos u varaždinskoj Gradskoj knjižnici), Željan Čeč (2002.-2004.), Janja Kelava (2006.-2010.), Nadica Rain (2010.-2012.), Draženka Stančić (2012.-2014.), Ljiljana Hajdin (2014.-).

Razmatrana je inicijativa o takmičenju narodnih knjižnica iz Slavonskog Broda, Osijeka, Siska, Karlovca, Vinkovaca, Vukovara, Bjelovara i Čakovca. Ocjenjivat će se organizacija knjižnice, obuhvat članstva, posudba knjiga te doprinos radu s manjim knjižnicama. Teško je bilo unaprijediti rad sindikalnih, narodnih i školskih knjižnica, a bez brojnih putujućih knjižnica bilo je nezamislivo poticanje čitanja. No, trud se isplatio. Na poziv Danskog društva za međunarodnu suradnju, kao svog istaknutog člana, Društvo bibliotekara Hrvatske odlučilo je 1953. godine Vandu Milčetić poslati na 14 dana na stručno usavršavanje u Dansku. Po povratku, o svojim je novim iskustvima držala javna predavanja, a objavila je i nekoliko stručnih članaka.

Na Savjetovanju knjižničara 1954. godine u Varaždinu okupili su se republički, gradski i kotarski predstavnici te knjižničari iz Varaždina, Čakovca, Preloga, Ivance i Ludbrega. Raspravljalо se ponajviše o proširenju mreže knjižnica, o upravljanju knjižnicama, materijalnim sredstvima i nabavnoj politici.

Vanda Milčetić bila je aktivna u radu Sekcije za pučke knjižnice, jedno je vrijeme obnašala funkciju potpredsjednice Društva bibliotekara Hrvatske, a kao vanjski suradnik znatno je doprinijela izradi Hrvatske bibliografije. Zahvaljujući njoj, Društvo bibliotekara imalo je svojeg predstavnika u Savjetu za kulturu i nauku NR Hrvatske. Zapažene stručne članke objavljivala je tijekom svog radnog vijen-

ka u brojnim časopisima i novinama (Varaždinske vijesti, Narodno jedinstvo, Naše bibliotekarstvo, Vjesnik, Vjesnik bibliotekara Hrvatske, Kulturni radnik, Narodni knjižničar, Zagorski kalendar, Narodna knjižnica, Porodica i domaćinstvo, Godišnjak Varaždinskog muzeja, Varaždinska lira, Knjiga i knjižnica). U Varaždinu je 1958. godine organizirana 9. redovna godišnja skupština Društva bibliotekara Hrvatske. Sudjelovalo je stotinjak knjižničara, a organizacija dvodnevнog skupa, na kojem je ujedno obilježena 120. obljetnica prve ilirske čitaonice, bila je iznad svih očekivanja. Iste je godine utemeljen Dječji odjel, a veliku transformaciju Knjižnice doživljava 60-ih kada uvodi novi klasifikacijski sustav, mijenja vizualni identitet, uređuje specijalne zbirke, otvara područne knjižnice. Osnovana matična služba djeluje na području cijelogota kotara. Planiraju se stručni skupovi, a onaj organiziran 1963. godine bavio se isključivo katalogizacijom. Nije ostalo nezapaženo ni Savjetovanje za bibliotekare koje je u Varaždinu 1971. godine inicirao Prosvjetni sabor Hrvatske. Povjereništvo Hrvatskog bibliotekarskog društva koje je u Varaždinu utemeljila Vanda Milčetić uspješno je odradilo svoju zadaću. Transformiralo se 1977. godine u novoosnovano Društvo bibliotekara Zajednice općina Varaždin. Danas djeluje pod nazivom Knjižničarsko društvo Varaždinske županije i okuplja tridesetak članova.

Vanda Milčetić dala je nemjerljiv doprinos razvoju knjižničarstva i za svoj je rad dobila brojna priznanja. Bila je među prvima knjižničarima koji su 1968. godine dobili Kukuljevićevu povelju, najviše priznanje u struci. U mirovinu je otišla 1978. godine, ali ni šest godina kasnije nije zaboravljen njezin doprinos širenju kulture pa joj je prigodom obilježavanja 35. obljetnice Kulturno-prosvjetnog sabora uručeno posebno priznanje.

Literatura:

1. Hrvatsko knjižničarsko društvo / uredila Daniela Živković u suradnji s Aleksandrom Horvat i Aleksandrom Malnar. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2000.
2. Živković, Daniela. Pogled u arhivu Hrvatskoga bibliotekarskog društva. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 31, 1-4(1988), str. 159-165.

Jasminka Štimac
Gradska knjižnica i čitaonica „Metel Ožegović“ Varaždin

RAZGOVOR S POVODOM

2

RAZGOVOR S UMIROVLJENOM KNJIŽNIČARKOM VJEROM OSTOIĆ

Razgovarale: Janja Kelava i Jasmina Štimac

U svojem domu u Ulici Viktora Cara Emina umirovljeničke dane provodi Vjera Ostoić, knjižničarka varaždinske Gradske knjižnice. U mirovini je već 38 godina. Uz nju je uvijek netko od djece, unuka i praunuka. Voli kada je puna kuća pa ju veseli najavljeni susret i razgovor o nepresušnim knjižničarskim temama. Teško hoda, ali dočekuje nas na ulaznim vratima i uvodi u sobu u kojoj je već prostri stol, kolači koje je sama ispekla i višnjevac kojim se nazdravlja. Iako je u devedeset i trećoj godini života, pripremila nam je bogato literarno poslijepodne.

Vjera Ostoić (2015.), foto Janja Kelava

Čita, prepričava, komentira odabrane tekstove koje je dala umnožiti ili ih je vlastoručno prepisala. Mogla bi ih pretipkati, ima dvije pisaće machine, ali za njih se više ne prodaju vrpce. Sada su muzejski primjerici. Odabire teme o komiškoj gajeti o kojoj je pisala njezina unuka Ivana, o Baščanskoj ploči, o razgovoru Pape Benedikta XVI. s astronautima, o svetištu Gospe od Škrpjela i Hrvatima u Boki Kotorskoj, o oprاشtanju kao najljepšem daru, o ljubavi...

*Satovi što ih provedoh s tobom ljubavi moja,
Za me su krunica bisernih zrna,
Svakog ih dana prebirem jedno po jedno,
Kao da gorljivo molim ružarij, ... svoj ružarij...*

(F. L. Barclay: Ružarij)

Redaju se stihovi Miroslava Mađera, Edvarda Kocbeka, fra Bonaventure Dude, Izidora Poljaka:

*Neću da moji dani proteku,
U mračnu lijuć se rijeku Vječnosti;
Putove moje – pjesan nek prati
Orla što s plamenim suncem se brati!
Kuda koracam – hoću da bacam
Snopove zlatne svjetlosti!*

Dok slušamo stihove u svečanoj tišini, kao da se boji da čemo prebrzo potrošiti vrijeme i već sada želi da se do kraja godine svakako još sastanemo. Tek poslije kave, od koje ju želimo odvratiti, podijelit će s nama sjećanja na knjižničarske dane koje je provela u svojoj dragoj knjižnici. Pripremljena pitanja povremeno usmjeravaju tijek razgovora jer misli naviru i nemoguće ih je obuzdati. Prisjeća se kako je saznala da u Gradskoj knjižnici trebaju knjižničara.

Nakon udaje, u sedam je godina rodila petero djece, njezino najveće blago. Godinama je bila uz njih, a uz svekrvinu podršku, 1956. godine pokušala se zaposliti. Prvo joj je bilo ponuđeno mjesto u banci, ali ju brojke nisu privlačile. Onda joj je Danica Bezjak (buduća dugogodišnja voditeljica Dječjeg odjela), čiju je sestru podučavala hrvatski i francuski, predložila da napiše molbu pa da dođe raditi u knjižnicu, na ispraznjeno mjesto knjižničarke Anice Molnar koja je preselila u Zagreb. Kad je saznala da će brigu o njezinoj djeci preuzeti svekrva, upraviteljica Vanda Milčetić pristala ju je zaposliti i uvijek joj je zahvalna na tome. Nikada je nije iznevjerila. Prvih mjesec dana je volontirala.

Sjeća se kako je knjižnica tada izgledala. Ulaz je bio sa sjeverne strane kazališne zgrade i u prvoj prostoriji bili su katalozi. Kroz nju se moglo do studijske čitaonice u kojoj je bila priručna zbirkna knjiga. U zapadnom dijelu bila je velika čitaonica dnevnog tiska do koje se moglo kroz poseban ulaz, kroz garderobu.

Vjera Ostoić za posudbenim pultom (1973.)

Tu su ulazili studenti. Upraviteljica je imala svoju kancelariju, uz veliku čitaonicu. Svi su se oslovljavali s „gospođa Vanda“. K njoj se ulazilo s posebnim poštovanjem. U čitaonici su uz zid stajale knjige složene po numerusu currensu, a dio knjiga bio je u spremištu. Namještaj je bio jednostavan.

Dobro pamti tko je sve tada radio u knjižnici. Vanda Milčetić bila je upraviteljica, Blaženka Šulte i Ivan Brlek radili su kao tehničari. On je pomagao svojoj ženi Ani u loženju i čišćenju. Danica Bezjak ud. Kutnjak prvo je radila u administraciji, a poslije kao knjižničar u Dječjem odjelu zajedno s Franjom Kaniškim. Zora Novak bila je tehničar, a Božica Sabolić knjižničar.

Knjižnica je bila otvorena cijeli dan. Radilo se i subotama, a na kraju dana sumirali su se podaci o broju korisnika i broju posuđenih knjiga. Sjeća se da je u početku vježbala snalaženje u katalozima i pomagala je korisnicima pri izboru knjiga. Korisnici nisu mogli sami uzimati knjige sve dok nije uvedena Univerzalna decimalna klasifikacija. Priznaje da je nekad odbila posuditi Marxa, a mladićima nije posuđivala ni Henryja Millera, kad bi ga tražili. („To ne buš dobil, to ti ne treba!“). Djeca nisu posuđivala knjige. Obično su roditelji posudili nešto za njih, a poslije su dobili svoj Dječji odjel. Svi zaposlenici nosili su kute. Božica je uvijek imala bijelu, štirkana kragnu, bila je posebno „net“.

Kad je popravila „švrakopis“ i uvježbala krasopis, gospođa Vanda joj je dozvolila katalogizirati knjige, a poslije je obrađivala i članke u časopisima. Za nju je to bila velika radost. Listići za matični katalog pisani su rukom i trebali su biti uredni i čitljivi, a za ostale kataloge (imenski, stručni, mjesni) podaci su se umnažali strojopisom. Strojopis je učila još kod časnih sestara, u samostanu. Prijateljica iz pučke škole, a i iz samostana, Blanka Brozović engleski je podučavala u studijskoj čitaonici. Učila

ga je dvije i pol godine i to joj je puno pomoglo kod katalogizacije. Njemački je polagala na maturi, a i latinski je učila. Za knjižničare su povremeno organizirani stručni tečajevi i predavanja. Sjeća se da je bila u Puli, Rijeci, četrnaest dana u Poreču ...

Za okolna sela organizirale su se „putujuće knjižnice“. Studenti su uvijek pomagali kod transporta. Gospođa Vanda nikada nije dozvolila da knjižničari sami nose sanduke.

Kulturološki programi stalno su se održavali, najviše književne večeri. Svi poznati književnici

Djelatnici Gradske knjižnice na izletu u Velikom Taboru (1975.)
Vjera Ostoić sa suprugom Božidarom, Franjo Kaniški, Pepica Kranjčec, Brigita Bodlaj, Zora Novak, Danica Kutnjak, prof. Juričan, vodič

gostovali su i po nekoliko puta u Gradskoj knjižnici. Susret sa Zvonkom Milkovićem posebno je bio svečan, a program posvećen Krešimiru Filiću održan je u velikoj koncertnoj dvorani. Održavale su se i skupštine Društva knjižničara, a jedna je (1958.) bila u Varaždinu.

Gospođa Vjera Ostoić radila je kao knjižničar punih dvadeset godina i knjižnica je uvijek u njezinim mislima i sjećanjima. Nakon đačkog doba, tu je, osim u obitelji, provela najljepše dane u životu.

Bilo je i tmurnih trenutaka, ali to se brzo zaboravljalo. Puno se radilo, a iako se nije smjelo, gospođa Vanda bi dozvolila da se naizmjence ode na groblje za Sesvete, da se za Božić donese malo kolača i to je jako lijepo da je imala za sve puno razumijevanja. Umirovljene kolegice rado su se družile i često su se sastajale, najčešće u domu gospođe Vande.

Vjera Ostoić više puno ne izlazi, a posebno su joj bili dragi susreti s knjižničarima u Gradskoj knjižnici. U lijepom joj je sjećanju zajednički susret 2009. godine kada se svojim mlađim kolegicama i kolegama mogla osobno obratiti i zahvaliti im na svoj ukazanoj pažnji.

Pripremila Jasmina Štimac
Gradska knjižnica i čitaonica „Metel Ožegović“ Varaždin

IZ NARODNIH KNJIŽNICA

3

NAŠIH TRIDESET PET GODINA “DRAGE DOMAČE RIEČI”

Malo se koja Knjižnica može pohvaliti kontinuitetom jedne manifestacije kao što je Draga domaća rieč. Već 30 godina ovaj se kajkavski književni natječaj raspisuje i provodi u organizaciji Gradske knjižnice i čitaonice „Gustav Krklec“ Ivanec. Radi se o kajkavskom književnom natječaju za djecu i odrasle kojem je glavni cilj njegovanje i očuvanje domaćeg kajkavskog izričaja. Na natječaj se mogu javiti autori koji su zavičajnošću, življenjem ili radom povezani s ivanečkim krajem. Iako, sve naše autore prvenstveno povezuje ljubav prema pisanju pjesama i našem kaju. Prve aktivnosti vezane za početak ovog natječaja nalazimo u 1977. godini kada se on raspisuje u okviru Folklorno – umjetničke smotre općine Ivanec Poleg jedne velke gore. Natječaj se odradio u suradnji i s Radio-stanicom Ivanec čije je uredništvo emisije Zagorski cug, odnosno Po dragomu kraju, dodjeljivalo i svoje, posebne nagrade. Na taj se način organizira do 1984. godine kada Knjižnica seli u nove prostore u Šabanovoј ulici i po prvi put samostalno organizira natječaj.

Presejanje knjižnice u nove prostore, 7.05.1984..

Od tada se tradicionalno održava u organizaciji Knjižnice i postaje jedna od najvažnijih kulturnih manifestacija grada Ivanca, a predstavljalat će se i tiskanim Zbornikom u kojem će se objavljivati nagrađeni i odabrani radovi od 1990. godine do danas. Do 2015. godine u Zborniku su objavljena 1 303 rada od 1 191 autora, od toga 646 djece osnovnih

Nagradeni dječji autori Draga domaća rieč 2013.

škola sa 659 radova. Djeca osnovnih škola javljaju se skupno po školama uz vodstvo svojih učitelja. O radovima koji ulaze u Zbornik odlučuje prosudbena komisija koja se sastoji od tri člana. Članovi komisije mijenjali su se s godinama, dok su radovi bili predstavljeni na završnoj večeri koja se posljednjih godina organizira kao kruna događanja u Mjesecu hrvatske knjige. Nagrađivanje radova financira Grad Ivanec. Nagrađuju se prva tri mesta u kategoriji odraslih autora i tri prva mesta u kategoriji dječjih radova. Ovaj dugi niz godina, Knjižnica je surađivala s mnogobrojnim udrugama Grada Ivanca i, osim domaćeg izričaja, uvijek predstavljala i jedan dio tradicionalnog načina života naših žitelja. S godinama se uključivao i sve veći broj pjesnika i škola, a manifestacija je prerasla u pravu reviju kvalitetnog rada i stvaralaštva naše Županije, ali i šire. Kajkavština je dio naše tradicije i življenja i zadatak nam je njegovati je i sačuvati za buduće generacije. Do tada se nadamo kako će i sve veći broj pjesnika, i onih velikih i onih malih, prepoznati naša nastojanja za očuvanjem kulturnog nasljeđa i tradicije naše drage domaće rieči.

Marina Grudenić
Gradska knjižnica i čitaonica “Gustav Krklec” Ivanec

LEPOGLAVSKI SLIKAR ANTUN MOŽAR U GRADSKOJ KNJIŽNICI IVANA BELOSTENCA LEOGLAVA

Izložba „Mrtva priroda“ lepoglavskog slikara Antuna Možara

Protekla je godina za lepoglavskog slikara Antuna Možara bila iznimno produktivna. U tom je vremenu Antun napravio 40-ak slika na temu mrtve prirode nacrtanih tušem koje je odlučio predstaviti lepoglavskoj publici na izložbi koja je 31. ožujka otvorena u čitaonici Gradske knjižnice Ivana Belostenca u lepoglavskom Domu kulture.

Želio sam vidjeti kako publika reagira na moje nove radove – istaknuo je prigodom otvorenja izložbe „Mrtva priroda“ samozatajni lepoglavski slikar Antun Možar, otkrivajući da su izložene slike nastale u 2014. godini kojoj je prethodio period auttorove stvaralačke pauze.

Ispred domaćina izložbe, Gradske knjižnice Ivana Belostenca, Autor se na odluci da svoje rade izloži u prostoru čitaonice zahvalila ravnateljica Karmela Geček.

Mi domaći ponekad najmanje znamo o našim domaćim ljudima i njihovom radu. Ovo nam je prilika da upoznamo rad jednog domaćeg kreativnog likovnog stvaraoca – istaknula je ravnateljica Geček, nakon čega je izložbu otvorio zamjenik lepoglavskog gradonačelnika Hrvoje Kovač.

U brojnim se prigodama možemo uvjeriti kako vrijedne ruke naših sugrađana stvaraju nešto po čemu je naš grad prepoznatljiv. Važno je da ovakvim aktivnostima promičemo naše nadarene ljude kakav je i slikar Antun Možar – rekao je Kovač, zahvalivši se Gradskoj knjižnici na organizaciji brojnih kulturnih događanja u gradu Lepoglavi.

Otvorenje izložbe popraćeno je glazbenim nastupom mladog darovitog lepoglavskog glazbenika Doriane Varovića te pjesmama Dragutina Bezeka koje je pročitala voditeljica programa Branka Funda.

Karmela Geček

Gradska knjižnica Ivana Belostenca Lepoglava

“KAKO NASTAJE KNJIGA”

U Gradskoj knjižnici Ivana Belostenca Lepoglava gostovali su naši poznati autori, Andrea Petrlik Huseinović i Kašmir Huseinović. Učenicima petih razreda održali su radionicu „Kako nastaje knjiga“. Djeca su pritom učila tko su autor, urednik, ilustrator, lektor, likovni urednik i koja je njihova uloga kod nastajanja knjige; što je knjižni blok, što prijelom teksta te put od auttorovog teksta i crteža do

ukoričenog djela. Želeći na nov način djeci predstaviti slikovnicu, autori su prikazali i interaktivni crtani film „Oskar“, njihovu „oživljenu“ slikovnicu na sasvim novom mediju, što je djeci bilo posebno zanimljivo. Najaktivnije na radionici autori su nagradili oslikanim rokovnicima, bilježnicama i knjigama. Andrea Petrlik Huseinović i Kašmir Huseinović višestruko je nagrađivani par za brojne knjige i slikovnice, a Andrea i za ilustracije u zemlji i inozemstvu, gdje je primila i brojne nagrade.

Karmela Geček

Gradska knjižnica Ivana Belostenca Lepoglava

NOĆ KNJIGE U GRADSKOJ KNJIŽNICI IVANA BELOSTENCA LEOGLAVA

Učenici novinarske grupe OŠ Ante Starčevića

Lepoglavska se knjižnica na svoj način uključila u obilježavanje manifestacije Noći knjige. S učenicima novinarske grupe Osnovne škole Ante Starčevića i ostalim zaljubljenicima u knjige orga-

nizirana je radionica na kojoj su se izrađivale vlastite označnice. Tehnike izrade bile su po vlastitom izboru – na šarenim podlogama moglo se crtati, ispisivati citate iz najdražih knjiga, upisivati lijepe i poticajne misli, izrezivati isječke iz časopisa, raditi kolaž... Sve su tehnike bile korištene kod izrade vlastoručno rađenih označnica. Uz veselo druženje, razgovore o najboljim knjigama koje su pročitali i pregršt novih označnica trajno je zabilježeno druženje na radionici zajedničkom fotografijom, a završna ideja bila je da se iz te fotografije napravi „službena“ označnica za svakog pojedinog sudionika radionice.

Karmela Geček
Gradska knjižnica Ivana Belostenca Lepoglava

“JARILIKE” MATIJE SEVERA U GRADSKOJ KNJIŽNICI IVANA BELOSTENCA LEOGLAVA

Predstavljanje knjige “Jarilike” mladog autora Matije Severa

Matija Sever napisao je svoj prvi roman sa samo 18 godina, a 16. travnja 2014. godine imala ga je prilike upoznati i lepoglavska čitalačka publiku.

Svoj roman prvijenac „Jarilike“ predstavio je sam autor te ispred izdavača gospođa Katarina Kolarić Jerković. Roman se može okarakterizirati kao pus-

tolovno-fantastički, a kao takav idealno je štivo za mlađu čitalačku publiku te ljubitelje “fantasyja”.

Posebnost je romana da su u radnju vješto utkani likovi iz slavenske mitologije poput boga Paruna, Velesa, vila te bijesova, a time se aktualizirala slavenska mitologija koja u suvremenim djelima gotovo da nigdje nije zastupljena.

Autorova želja bila je da čitateljima približi vrijeme kada su Slaveni već bili naselili ova područja, njihov način života, svetkovine, vječnu borbu između dobra i zla te, kroz opise, iznimnu ljepotu zemlje koju baštinimo.

Knjigu je izdao Kulturni centar „Kalliopa“ iz Našica, izdavačka kuća koja podupire mlade i perspektivne autore, utirući im njihov književni put.

Karmela Geček
Gradska knjižnica Ivana Belostenca Lepoglava

VILINSKI PARK

Vilinski igrokaz

U sklopu proslave Dana Grada Novog Marofa Gradska knjižnica i čitaonica Novi Marof organizirala je vilinsko druženje u parku ispred Kulturnog centra „Ivan Rabuzin“. Bilo je tu razne zabave: izrađivali su se vjenčići od bršljana, cvijeće od krep papira, igrale su se razne igre. Polaznici etno grupe iz OŠ Novi Marof pod vodstvom učiteljice Ljubice Bešenić izveli su vilinski igrokaz. U posjet našim vilama, vilenjacima i patuljcima stigla je i grofica Lujza u pratnji gradonačelnika g. Siniše Jenkača koji su zajedno s djecom sudjelovali u aktivnostima. Grofica je podijelila djeci svoje poznate krušćiće.

*Lidija Zečević
Gradska knjižnica i čitaonica Novi Marof*

ZELENI JURAJ

Gotali

U petak, 24. travnja 2015. godine, Gradska knjižnica i čitaonica Novi Marof organizirala je predavanje o Jurjevu i mitskim aspektima blagdana koji su uvriježeni u našem kraju. O njima je govorio Tibor Martan, dipl. etnolog s kojim knjižnica često surađuje i suradnik je u mnogim knjižničnim projektima. U sklopu predavanja bile su organizirane radionice pletenja jurjevskih vjenaca i degustacija jurjevske pogače. Svi posjetitelji mogli su vidjeti izložene etno predmete Udruge „Gotali“ i njihovu prezentaciju „Kak se negda delalo“. Cvjećarica „Falat“ i Marica Černi prikazale su dekoraciju doma i blagdanskog stola jurjevskim cvijećem i raznim zelenilom. Ovakvim obilježavanjem prigodnih datuma nastoji se očuvati tradicionalna baština i prikazati mlađim naraštajima bogatstvo kulturnog naslijeđa.

*Lidija Zečević
Gradska knjižnica i čitaonica Novi Marof*

POLICIJA ČITA U KNJIŽNICI

Policijska službenica Tajana Iveć Habrun čita priču

U srijedu, 3. lipnja 2015. godine, u sklopu nacionalnog projekta za poticanje čitanja „Čitaj mi“, u Gradskoj knjižnici i čitaonici Novi Marof organizirano je čitanje policije mališanima iz Dječjeg vrtića Novi Marof. U dogовору с најавником Policijske postaje Novi Marof g. Tonijem Zormanom koji se rado odazvao pozivu za sudjelovanjem u projektu, policijski službenici Tajana Iveć Habrun i Mario Šinjori te kontakt policajac Dragutin Trglačnik ukazali su mališanima na važnost čitanja od najranije dobi.

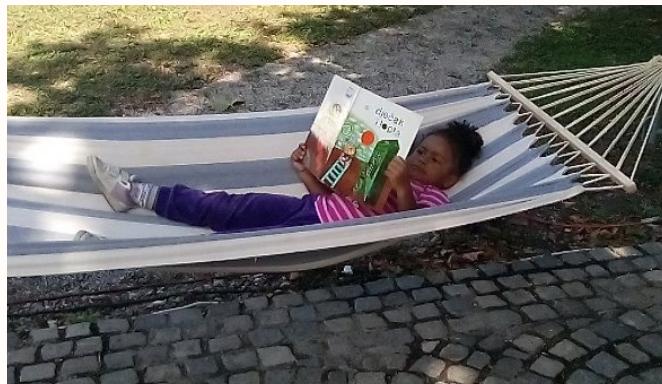
Policjska službenica Tajana Ivec Habrun pročitala je priču o važnosti raspoznavanja lijeve i desne strane, a zatim se raspravljalo o prometnim pravilima i odgovornom ponašanju u prometu. Djeca su na poklon dobila i svjetleće prsluke koje će koristiti tijekom vožnje biciklom kako bi bili što uočljiviji u prometu. Naučili su i što svaki policajac mora imati od opreme i čemu sva ta oprema služi. Najzanimljiviji i najuzbudljiviji je bio dio kad su djeca smjela slobodno razgledati policijski automobil i kombi vozilo. Nakon ovakve prezentacije mnoga su djeca poželjela biti policajci kad odrastu.

Policjski su službenici ukazali na važnost poučavanja djece od malih nogu prometnim pravilima jer samo takvim načinom može doći do pozitivnih rezultata. Ovaj uzbudljivi susret završio je idealnim ljetnim osvježenjem - sladoledom.

Lidija Zečević

Gradska knjižnica i čitaonica Novi Marof

LJETNA ČAROLIJA NA ODJELU ZA DJECU GRADSKE KNJIŽNICE I ČITAONICE "METEL OŽEGOVIĆ" VARAŽDIN

Nina uživa u hladu ispred Knjižnice

S prvim zrakama ljetnog sunca, na Odjelu za djecu Gradske knjižnice i čitaonice „Metel Ožegović“ Varaždin dogodila se svojevrsna čarolija. Topot malih nogu ispunjavao je prostorije Vile Bedeković cijele dane. Novi namještaj, nove igračke, nova rasvjeta te nasmijana i osunčana lica dobro znanih knjižničarki pridonijeli su sve većem broju posjetitelja Odjela te dobroj i opuštenoj atmosferi. U igraonici se igralo više beba nego što se pamti. Računala i čitaonicu okupirali su školarci igrajući igru Minecraft i društvene igre. Od korisnika stiže velik broj pozitivnih povratnih informacija, lijepo im je i ugodno provoditi vrijeme kod nas, skloniti se od vrućine, naučiti nešto novo na kreativnim radionicama. Također su zadovoljni mogućnošću dulje posudbe pojedinih naslova te s knjigama odlaze bezbrižni na godišnji odmor.

Pozitivan trend se nastavio i tijekom Špancirfesta kad smo postali svojevrsna atrakcija zbog nove pozornice u dvorištu. Ni kiša sa zahlađenjem nije pokolebala naše male korisnike da dođu na igranje, pročitaju koju priču i posude nekoliko slikovnica. Zadovoljni su nabavom novih, popularnih naslova knjiga i crtića. Roditelji su zadovoljni obnovom lektirnih naslova te velikim izborom literature za roditelje.

Danas je izrazito teško svima udovoljiti. Prihvatanje novih tehnologija, modernizacija cijelokupnog knjižničarskog sustava te ponajprije stava, postaje imperativ. U skladu s tim, naše će knjižničarke tijekom rujna i listopada sudjelovati na stručnim skupovima i radionicama u organizaciji HKD-a, HČD-a te Goethe-Instituta.

Ukoliko se oglušimo na želje upravo najmanjih, naših mladih korisnika, ovakvo čarobno ljeto postat će nam samo sjećanje na neka bolja vremena.

Tina Bakšaj Hunjadi
Gradska knjižnica i čitaonica "Metel Ožegović" Varaždin

PREGLED DOGAĐANJA NA ODJELU ZA ODRASLE GRADSKE KNJIŽNICE I ČITAONICE "METEL OŽEGOVIĆ" VARAŽDIN

Predstavljanje knjige "Jagode na bunkeru" autora Krunoslava Kruljca

Tijekom 2014. godine, na Odjelu za odrasle Gradske knjižnice i čitaonice "Metel Ožegović" Varaždin održana su 22 programa kojima je nazočilo 1 310 posjetitelja. U Studijskoj čitaonici Gradske knjižnice i čitaonice "Metel Ožegović" Varaždin svoje su najnovije knjige predstavili autori Mira Šincek, Ljerka Faj, Ernest Fišer, Predrag Babić, Ljubica Ribić, Milan Novak, Tajana Obadović, Josip Petrlić Pjer, Josip Mihović, Suzana Bosnić, Denis Peričić, Iris Tarbuk, Mani Gotovac, Antun Turk, Joža Skok i Ivan Zvonar. Osim predstavljanja knjiga, svečano je obilježeno i nekoliko značajnijih obljetnica - 100. obljetnica smrti Antuna Gustava Matoša (1873.-1914.) uz predavanje aka-

demika Ante Stamaća, predstavljanje nove knjige Matice hrvatske o Antunu Gustavu Matošu uz prigodnu izložbu prof. Jasminke Štimac, 20. obljetnica Varaždinskog književnog društva te najznačajnija, 200. obljetnica rođenja Metela Ožegovića (1814.-2014.) uz izlaganje dr. sc. Vladimira Huzjana, predstavljanje prigodne omotnice i žiga te izložbu za čiji je postav bila zaslужna prof. Jasminka Štimac. Nagrada Katarina Patačić za najbolju kajkavsku knjigu u 2013. godini dodijeljena je književniku Ernestu Fišeru za knjigu "Macbeth na fajruntu". I 2015. godina je varaždinskoj publici, osim predavanja i stvaralaštva brojnih autora, pružila iznimno bogat program u Gradskoj knjižnici. Među mnogobrojnim, svoj rad su predstavili Iva Tkalec, Andrea Žigić Dolenc, Krunoslav Kruljac, Barica Pahić Grobenski...

S obzirom da je manifestacija Mjesec hrvatske knjige 2015. tek pred nama, uz Zvonimira Majdaka, Dubravku Jelačića Bužimskog, Kristiana Novaka i Ivanu Šojat Kuči te mnoštvo zanimljivosti i radionica na svim odjelima Knjižnice, kvalitetnog druženja nam ni ove godine sigurno neće nedostajati.

Mario Štrlek

Gradska knjižnica i čitaonica "Metel Ožegović" Varaždin

NAJČITATELJI U 2014. GODINI U GRADSKOJ KNJIŽNICI I ČITAONICI "METEL OŽEGOVIĆ" VARAŽDIN

Maša - najmlađa najčitateljica

Program Mjeseca hrvatske knjige 2014. u Gradskoj knjižnici i čitaonici "Metel Ožegović" Varaždin završio je već tradicionalno, podjelom diploma i prigodnih poklona najčitateljima. Među najmlađim čitateljima koji su tijekom 2014. godine

pročitali najviše knjiga našli su se 4-godišnja Maša koja je pročitala 75 knjiga, 8-godišnji Luka koji je pročitao 115 naslova te 11-godišnja Bruna koja je pročitala 94 knjige. U ostalim kategorijama, titulu najčitatelja ponijeli su maturantica Dijana Majcen sa 144 pročitane knjige, student Nikola Foršek sa 105 knjiga, Zdravko Lacković sa 160 naslova, umirovljenica Mira Risek sa 167 knjiga i najčitateljica ogranka Banfica, Lebinec Božica, koja je u 2014. godini pročitala 100 naslova. Svečanosti je nazočio i predsjednik Gradskog vijeća Varaždina Josip Hehet, koji je istaknuo kako mnogo posjetitelja Knjižnice uistinu voli čitati i kako mu je dragو što naši sugrađani prepoznaju knjigu kao izvor znanja.

Mario Štrlek

Gradska knjižnica i čitaonica "Metel Ožegović" Varaždin

UZ 200. OBLJETNICU ROĐENJA METELA OŽEGOVIĆA

Stalni izložbeni postav posvećen prvoj "ilirskoj" čitaonici i njezinu utemeljitelju Metelu Ožegoviću

U ulaznom dijelu varaždinske Gradske knjižnice, u čitaonici dnevnog tiska, stalni je izložbeni postav posvećen prvoj "ilirskoj" čitaonici i njezinu utemeljitelju Metelu Ožegoviću. Sačuvan je originalan Poziv pisan 15. siječnja 1838. godine u kojem je najavljenosnivanje Družtva narodnog. Metel Ožegović svojim je primjerom poticao druge da uz novčani prilog za buduću knjižnicu daruju i knjige. Na nekima od njih zabilježeno je da su pripadale „Čitaoni Varasd. Ilirskoj“.

U prigodi obilježavanja 200. obljetnice rođenja Metela Ožegovića, u svibnju 2014. godine, održano je nekoliko programa. Stalna izložba dopunjena je stručno-znanstvenim tekstovima raznih autora o obitelji Ožegović i njezini uglednim članovima. Prvi puta izložen je portret Metela Ožegovića slikara i grafičara Fadila Vejzovića iz mape Varaždinske iluminacije. Od izložene dokumentarne građe valja izdvajiti pismo Dragutina Kušlana koje je pisao u Varaždinu 23. veljače 1838. godine te u njemu ushićen javlja Ljudevitu Gaju pojedinosti o radu novoosnovane "čitateljnica" i "knjigarnice". Osim službenih tekstova koje je Metel Ožegović pisao u

različitim prigodama, bila su izložena pisma i telegrami koje su mu slali njegovi suvremenici kao i knjige i časopisi koji doprinose sagledavanju kulturno-povijesnog ozračja 19. stoljeća. Prisjetili smo se i ranijih obljetnica koje su obilježene znanstvenim kolokvijem, predavanjima, izložbama, virtualnim prezentacijama te prigodnim zlatnicima i srebrnjacima s likom Metela Ožegovića.

Zanimljivo predavanje održao je dr. sc. Vladimir Huzjan, a predstavljena je i nova omotnica s poštanskim žigom. U umjetničkom dijelu sudjelovali su Filip Vincek i Benjamin Jagec. U Odjelu za mlade nastavljeno je obilježavanje ove značajne obljetnice. Lovorka Ivanković, mag. art. govorila je o pismima Jozefine Ožegović koje je pisala sinu Metelu Ožegoviću, a tekstove je interpretirala akademска glumica Barbara Rocco.

Tom su prigodom predstavnici Gradske knjižnice položili vijenac i zapalili svijeće u obiteljskoj kapelici Ožegovićevih u Beli.

Izložba uz 200. obljetnicu rođenja Metela Ožegovića

Jaminka Štimac
Gradska knjižnica i čitaonica "Metel Ožegović" Varaždin

“I REGICA JE NAŠA”

Programom „I Regica je naša“ Gradska knjižnica i čitaonica Ludbreg obilježila je u mjesecu srpnju ove godine obljetnicu rođenja ludbreškog pisca po kojemu i nosi ime, Mladena Kerstnera. Mladen Kerstner, rođeni Ludbrežanin, hrvatski novinar, pisac i režiser pisao je pjesme, pripovijetke, drame za radio i kazalište. Bio je član Društva hrvatskih književnika. U svojim djelima na poseban humorističan način tematizira rodni kraj i problematizira težak život ljudi ruralnog kajkavskog mentaliteta. Najveće domete postigao je u svoja dva djela od kojih su nastale popularne serije „Grunтовчани“ i „Mejaši“. U njima je kreirao nezaboravne likove Dudeka, Regice, Cinobera, Presvetlog i dr.

Posebna gošća programa „I Regica je naša“ bila je poznata hrvatska glumica Smiljka Bencet. Na pitanje što za nju znači lik Regice, u prepunoj kinodvorani glumica je rekla: - Sve je ovo zahvaljujući Mladenu Kerstneru. On je, kako bismo mogli reći, duhovni otac Dudeka i Regice, zapravo cijelih „Grunтовчана“. Ne mogu zaboraviti kako mi je mama govorila, da kada ne bude ni nje ni mene, ljudi će se sjećati Dudeka i Regice, oni će ostati zanavek. Ljudi, ne samo da se sjećaju, nego se sjećaju s veseljem i nostalgijom i tih likova i serije. Tome je pridonijela i cijela ekipa glumaca i smatram da smo bili specifična družina i odradili smo to s velikim srcem i vjerojatno je i to jedan od razloga zbog čega je serija tako dobro prihvaćena među narodom. Tek sada kada godine prolaze shvaćam vrijednost serije „Grunтовчани“. Iako me na početku puno puta näljutilo što me se stalno povezivalo s Regicom, zapravo mi je upravo ta uloga otvorila vrata za brojne druge.

Razdragana Smiljka Bencet osvrnula se i na sam odnos Regice prema Dudeku: - Nekako se uvijek stjecao dojam da je Regica ta koja drži šapu nad Draškom, ali nije baš tak bilo ako se malo pozornije slušalo. Nije on taj bio kaj se njemu baš sve moglo reći. No, Regica ga je voljela i nastojala je da njihovo domaćinstvo i obitelj budu primjereni. Uvijek se svađala zbog Draška, a ne zbog same ljutnje na njega. Ljutile su je situacije u koje se dovodio. Priznala je glumica i da je kroz Regicu dobila priliku svađati se, što inače nije njezina karakteristika.

Uz Smiljku Bencet gosti su bili i Nikica Novosel, počasni građanin Ludbrega, koji je glumio Tinu Pišpeka u seriji „Grunтовчани“ i Mladen Kerstner mlađi, sin istoimenog oca. Sam program s radošću je pratila i cijela obitelj Kerstner.

U sklopu programa amaterska glumačka družina ludbreške Gradske knjižnice izvela je predstavu „Falinga Imbre Presvetlog“ za koju je dobila gromoglasni pljesak mnogobrojne publike kao i iskrene pohvale glumice Smiljke Bencet. Program je završio uz vesele zvuke tamburica, tamburaša KUD-a „Anka Ošpuh“ i pjesmu „Suza za zagorske brege“, koju je za Ludbrežane otpjevao Nikica Novosel.

*Edita Kutnjak-Zlatar
Gradska knjižnica i čitaonica "Mladen Kerstner" Ludbreg*

ERASMUS+ PRAKSA U MESTNI KNJIŽNICI LJUBLJANA – GRADSKOJ KNJIŽNICI U LJUBLJANI : PRIMJER SLOVENIJE KAO ZEMLJE SRODNIH KNJIŽNIČARSKIH PRAKSI, SLIČNOSTI I RAZLIKA

Hana na štandu za Dan MKL-a

U razdoblju od svibnja do listopada ove godine provela sam dva mjeseca u Mestni knjižnici Ljubljana obavljajući stručnu praksu preko Erasmus+ mobilnosti. Ta gradska knjižnica mreža je od 37 knjižnica, slično kao Knjižnice grada Zagreba. Posjetila sam i praksu obavljala u središnjoj knjižnici Oton Župančič, Jarše, Šiška, Bežigrad, Slovanskoj, Dr. France Škerl, Trubarjevoj hiši literature, Šentvid, mobilnoj knjižnici (Bibliobus), Rudnik, Zadvor i Ig. Najviše vremena provela sam u knjižnici Oton Župančič, u samom centru Ljubljane, prostoru prenamijenjenom iz nekadašnjeg trgovачkog centra. U sklopu prakse provela sam i tri dana u prekrasnoj modernoj knjižnici Kranj, a posjetila sam još knjižnice u Kamniku, Grosuplju, Centralnu tehničku knjižnicu (CTK) i Narodnu i sveučilišnu knjižnicu (NUK), knjižnicu Medvode i impresivnu knjižnicu Ivana Cankara u mjestu Vrhnika, a jedan vikend boravila sam u Mariboru pa sam vidjela i tamošnju knjižnicu. Sudjelovala sam u događanjima i pomagala oko radionica, upoznavala usluge koje se nude, a prisustvovala sam i konferenciji „Bologna po Bologni, Dani dobre prakse“, seminar o otvorenom pristupu. Sudjelovala sam i na strukovnim događanjima o europskim programima obrazovanja odraslih uz mnoge druge zanimljive sadržaje koji su se odvijali tijekom dva mjeseca provedena u Ljubljani.

Knjižničarska struka u Sloveniji ima mnoge poveznice s Hrvatskom. Geografska blizina i slične gospodarske prilike u potencijalnim i stvarnim korisnicima knjižnica stvaraju srodne potrebe na koje

knjižnice moraju odgovoriti u ove dvije države. Tako MKL razvija projekte u sklopu Centra za cjeloživotno učenje koji obuhvaća Burzu znanja, Burzu rada, Centar za samostalno učenje i druge programe poput LinkINjob i Lady cafe. Primjerice, burza znanja povezuje osobe s određenim vještina- ma ili znanjima (od matematike do gutanja mačeva) s onima koji te vještine ili znanja žele svladati. Knjižnica za samostalno učenje u sklopu spomenutog Centra omogućava prostor, zaposlenika i materijale za nezaposlene i za osobe koje svladavaju slovenski ili strane jezike, tj namijenjeno je za bilo koju osobu koja želi na prostoru knjižnice samostalno učiti. LinkINjob, kao program koji bi korisnicima knjižnica u Hrvatskoj dobrodošao, omogućava pomoć u traženju posla i ciljanim skupinama poput imigranata, tek diplomiranih studenata i drugih nezaposlenih, pruža pomoć u pisanju životopisa i drugim aktivnostima te pruža informacije koje im olakšavaju zapošljavanje.

Kao posebno dobru priliku za suradnju naglasila bih usluge za djecu i mlade. Primjerice, projekti poput „Ciciuhec“ i „Poletavci letni bralci“ potiču naviku čitanja među djecom i mladima te pozitivno utječu na smanjenje osipanja korisničke skupine u kritičnoj dobi rane mladosti kada mnogi napuštaju čitanje kao aktivnost. Tamošnja knjižnična zajednica već dugo stavlja velik naglasak na čitanje i pričanje bajki za djecu i kroz obrazovne sustave, ali i kroz knjižnična događanja. Kako ovaj pokret dobiva zamah i u Hrvatskoj, iskustvo i povezivanje s kolegama ne bi bilo naodmet. Organizacije kvizova putem mrežnih stranica ili na prostoru knjižnice, poput „Robinzonijade“ i „Mega kviza“ koji povezuje knjižnicu s muzejima, također su prostor za ostvarivanje suradnje. Osim u ovoj knjižnici, diljem Slovenije već dugi niz godina postoje i kovčežići ili naprtnjače s knjigama, projekti srođni onima koji se u Hrvatskoj lagano razvijaju, što čini vidljivom još jednu priliku za razmjenu iskustava i povezivanje. Zanimljiva je i jedinstvena pojava „Zlata hruška“ (Zlatna kruška), znak kvalitetne slikovnice ili knjige za djecu i mlade. Na spomenutoj konferenciji Bologna po Bologni (na koju je došlo i više predstavnika iz Hrvatske), određenoj vrsti nastavka saj-

Knjižnica Ivana Cankara Vrhnik, spoj UDK i kroja iz nekadašnje tvornice

ma Dječje knjige u Bologni, zaključeno je da je produkcija slikovnica u Sloveniji znatno veća nego u Hrvatskoj, a da je vrednovanje knjige na neki način poticaj produkciji i povećanju kvalitete literature za djecu i mlade.

Za poticanje navike čitanja među odraslim i starijim osobama razvijen je projekt „Mesto bere“, a postoji još veliko mnoštvo projekata koje bi bilo vrijedno predstaviti i upoznati za sve one knjižničare koji žele proširiti svoju djelatnost, ponuditi kvalitetne usluge svojim korisnicima i probuditi plodonosnu suradnju. MKL je velika i prosperitetna knjižnica koja naglašava stručnost i integritet knjižnične profesije kao prednosti i cilja koji će omogućiti daljnji razvoj usluga i projekata na korist svojih korisnika i za cjelokupnu zajednicu. Stoga je potrebno spomenuti da uz navedene postoji i veliko mnoštvo drugih projekata, poput „Kamra“, portala za digitalizaciju kulturne baštine vezane za regije u Sloveniji i povezane s europskom digitalnom knjižnicom Europeana, „Ljubljanske zgodbe“ kao sličan primjer, „Maček v žaklju“ (Mačak u vreći, poput poznatog Spoja s knjigom na slijepo) te drugi.

Uz projekte knjižnice u Ljubljani predstavljeni su mi i aktivnosti kojima se bave Narodna i sveučilišna knjižnica, Centralna i tehnička knjižnica, projekti knjižnice u Kranju s pripadajućim aktivnostima koje sam imala priliku posjetiti i slično. Neke od zanimljivosti kojima se bave su pitanja otvorenog

pristupa, održavanjem Sicris baze znanstvenika i dLib.si digitalne knjižnice Slovenije. Kranjska knjižnica ima čitav niz projekata srodnih onima za poticanje čitanja u MKL, poput projekta „Družinsko branje“ (Obiteljsko čitanje), ali i specifične usluge poput glazbenih stolica, prostorija za slušanje glazbe i gledanje filmova te se ističe razvijanjem takvih specijalnih usluga, kao i svojom modernošću. Još jedan takav primjer isticanja je i knjižnica Vrhnika koja je posvećena Ivanu Cankaru, a prostor je preuređena tvornica kože koja se prije nalazila na tom prostoru. Pri prenamjeni prostora iskorišteni su ostavljeni materijali i „recikliran“ je duh koji u mjesnoj zajednici potiče sjećanje na prošlost i povezuje s povijesti i književnosti. U toj zemlji postoji hvalevrijedan portal „Biblos“ koji uspijeva predstavljati Sloveniju na konkurentnom tržištu e-knjiga. To je moguće zahvaljujući postojanju skupnog kataloga COBISS što je samo jedna od prednosti postojanja takvog rješenja nasuprot fragmentiranih različitih kataloga diljem regija u Hrvatskoj (Aleph, Metelwin, Crolist...).

Ovo su samo neke od aktivnosti i informacija koje nudi obavljanje prakse u ovoj knjižnici, a takva prilika omogućava protok ideja i medusobnu suradnju te učenje na području knjižničarskih praksi u ove dvije zemlje što smatram ne samo uputnim i poželjnim, već napose potrebnim. Uočavamo sličnosti potreba korisnika slovenskih i hrvatskih knjižnica, a već se primjećuje i razvoj sličnih ideja i projekata gdje bi ostvarivanje suradnje omogućilo razmjenu iskustava između kolega ove plemenite i još uvijek, možda više nego ikad, društvu potrebne struke. Takva bi suradnja omogućila ne samo učenje iz tuđeg iskustva i dotok novih ideja koje pomažu razvoj i realizaciju projekata, već i izbjegavanje ponavljanja istih pogrešaka. Ojačavanjem veza i kolanjem informacija knjižnice u mjestima u kojima djeluju mogu povećati svoju vidljivost i svijest o njihovoj važnosti i težini uloge koju one igraju za društvo. Iz navedenog mogu zaključiti da je iskustvo prakse Erasmus+ u Mestni knjižnici Ljubljana iskustvo koje upućuje na obrazovanje, povezivanje, kolanje informacija i povećava entuzijazam za mogućnosti razvoja knjižničarstva kao struke.

Hana Marčetić

IZ ŠKOLSKIH KNJIŽNICA

4

ČITANJEM DO ZVIJEZDA

Čitanjem do zvijezda - županijska razina

I ove smo godine vrlo uspješno sudjelovali u natjecanju „Čitanjem do zvijezda“. Cijele školske godine čitali smo i razgovarali o pročitanom, istraživali i maštali. Tema ovogodišnjeg natjecanja bio je roman za mlade.

Natjecanje u znanju i razumijevanju pročitanoga održava se on-line, a ove smo godine u našoj školi na Državnom natjecanju ugostili i učenike iz Graditeljske, prirodoslovne i rudarske te Medicinske škole. U konačnici, drugo mjesto je osvojila naša Dorotea Neuberg iz 2.b razreda, a naše predstavnice Petra Struški 1.e, Leonarda Bosilj, 1.c i Tea Kovačić, 1.a također su ostvarile izvrsne rezultate. Video uradak autora Matije Benića iz 2.g razreda osvojio je treće mjesto. Zadatak je natjecanja u kreativnosti bio potaknuti na čitanje Salingerova romana „Lovac u žitu“. Matiji su u realizaciji njegova uratka pomogli „glumci“: Patricija Hip, 3.d, Domagoj Kušter, 4.c i 4.g Maja Benić te voditelj foto grupe prof. Vladimir Mikac. Svjedočimo: uživanjem u knjizi i čitanju može se do zvijezda!

Marinela Marčetić
Knjižnica Prve gimnazije Varaždin

KALIGRAFIJA - UMJETNOST PISANJA

Uz Dan otvorenih vrata i otvorene nastave, 29. travnja 2014. godine, u čitaonici naše knjižnice održali smo radionicu „Kineska kultura i kaligrafija“ u suradnji s Konfucijevim institutom Sveučilišta u Zagrebu. Uz zanimljivu prezentaciju kineske kulture i običaja, učenici su učili prve poteze kistom od devine dlake na rižinom papiru slikajući kaligrafijom, umjetnošću pisanja na istoku Azije. Naše su im gošće, profesorice iz Kine, vrlo slikovito predočile originalnost i bogatstvo ovakvog načina pisanja. Kaligrafi smatraju da pisanje slova ima meditativni karakter pa predavač kaligrafije Andreas Schenk kaže da mir tog posla ispunjava cijelo biće potpunim zadovoljstvom, u kojem nas vrijeme i prostor, kao obrisani, uopće ne brinu i ne opterećuju. I naši su učenici uživali u smirujućoj atmosferi radionice i za uspomenu odnijeli sa sobom ispisane svoje inicijale ili svoja imena.

Kaligrafija pod stručnim okom profesorice iz Kine

Jasminka Horvatić-Bedenik
Knjižnica Prve gimnazije Varaždin

MNOŽIMO DIJELJENJEM

Množimo... Radost na licima mlađih knjižničarki iz Prve gimnazije i djece iz vrtića Aleja

Samo se ljubav i sreća umnažaju kad se dijele. Čineći dobro iz ljubavi, postajemo sretniji i usrećujemo druge. Zato u Knjižnici podupiremo sve humanitarne akcije koje se organiziraju u školi, a organiziramo i vlastite.

U akciji pod sloganom "Čitam, dam, sretan sam – svoju knjigu daruj i tuđe srce obraduj" od 9. veljače do Međunarodnog dana darivanja knjiga, 14. veljače 2015., u našoj smo knjižnici prikupili 250 slikovnica za djecu predškolske dobi i njima obrađovali mališane u dva varaždinska dječja vrtića. Kako su se učenici radovali pri izboru i donošenju slikovnica, tako su i mališani u vrtićima s velikim uzbudjenjem i zanimanjem dočekali članice Knjižničarske grupe (Lanu Anet Zuber, Luciju Krobot, Nevenu Petrović i Luciju Kumek) koje su ih donijele. Užitak u čitanju i otkrivanju novih likova iz bajki bio je obostran.

Još jednom se pokazala pripravnost učenika i djelatnika Prve gimnazije Varaždin na dobrotvorno djelovanje kao i socijalna osjetljivost za različite društvene potrebe.

U našoj se akciji, osim slikovnica za najmanje, našlo i nekoliko knjiga i časopisa za malo veće čitače. Članice Knjižničarske grupe Ivona Jurajec i Anela Ilijaš odnijele su ih na Pedijatriju varaždinske bolnice kako bi malim bolesnicima dani u bolnici bili barem malo ljepši uz knjige.

„Udvostručimo radost Božića“ naziv je pod kojim smo s vrijednim članicama Knjižničarske grupe, u tjednima prije Božića, izradili više od stotinu lijepih čestitki. Učenici i djelatnici škole koji su dali novčani prilog dobivali su te čestitke i njima obrađovali svoje prijatelje, a dvjema našim učenicama smo uljepšali blagdane prikupljenim sredstvima. Bilo je tu radosti i više nego dvostruko.

Osim što sami organiziramo humanitarne akcije, neke podupiremo, a neke pomažemo provoditi. Tako smo, i ovaj put, sudjelovali u akciji „Caritas za 1 000 radosti“. U knjižnici smo izložili narukvice raznih boja i lijepih poruka koje su svi rado ponijeli, a oni koji su željeli, mogli su donirati novčane priloge za pomoći obiteljima u potrebi.

Humanitarnim radom obogaćujemo život, a sadržajniji život je i sretniji. Svim našim korisnicima želimo da budu sretni i da sreću množe dijeljenjem.

Marinela Marčetić

Knjižnica Prve gimnazije Varaždin

NOTNI SUSRET U KNJIŽNICI

Novoosnovani bend za naše umirovljenike u Notnom susretu

U knjižnici Prve gimnazije Varaždin održan je glazbeni susret bivših djelatnika škole sa sadašnjim učenicima i profesorima. Slaveći 378. rođendan Gimnazije, obilježili smo međunarodne obljetnice: Dan nastavnika, Dan glazbe i Dan starijih osoba. Umirovljene djelatnike škole naši su učenici, muška klapa i samo za tu prigodu osnovan tamburaški sastav, pozvali na druženje uz glazbu. Izveli su nekoliko hrvatskih skladbi u čijoj su realizaciji s radošću

sudjelovali i naši gosti. Na ovaj način nastavljena je suradnja učenika s našim dragim umirovljenicima u knjižnici škole koja je započela prošlogodišnjim informatičkim radionicama i nadamo se da će se nastaviti različitim aktivnostima i temama još dugi niz godina.

Potičući međugeneracijsku komunikaciju učimo poštivati starije i pomažemo ljudima treće životne dobi da aktivno provedu svoje vrijeme uistinu pokazujući ljubav na djelu.

*Jasminka Horvatić-Bedenik
Knjižnica Prve gimnazije Varaždin*

RJEČNIK O RIJEĆIMA

Na Europski dan jezika, 26. rujna, kada promoviramo multikulturalizam, višejezičnost i očuvanje jezične raznolikosti u radionicama „Rječnik o riječi“ u našoj smo knjižnici prevodili, uspoređivali riječi i njihova značenja na šest jezika te kreirali svoj šareni, višejezični rječnik.

U radionicama je, uz knjižničarke, sudjelovalo oko 100 učenika i profesora/ice: Jasminka Bešenić (francuski), Nevenka Bunić (njemački), Ivana Vitez (latinski), Željko Funda (engleski) te Ivica Cikač i pripravnica, prof. Darija Stančić (španjolski jezik). Učenici su pedesetak zadanih pojmoveva s temom riječ, jezik, prijevod i slično, uz pomoć svojih profesora, prevodili na druge jezike te ih zapisivali, formirajući na taj način višejezični rječnik. Uočili smo niz sličnosti i veza u jezicima koje govore o nastanku i razvitku različitih jezika, o bliskosti i povezanosti naroda, ali i o razlikama koje svjedoče o bogatstvu svakog pojedinog jezika te potrebi za očuvanjem kulturne i jezične raznovrsnosti. Stalo nam je do očuvanja postojećeg jezičnog blaga, kao

Rječnik o riječima - radionica njemačkog jezika

i do obogaćivanja jezika i širenja razumijevanja među narodima, upoznavanja tuđih, kao i promicanja vlastitih kulturnih vrijednosti, a tomu svakako doprinosi poznavanje različitih jezika. Upravo zbog toga obilježavamo Europski dan jezika.

*Marinela Marčetić
Knjižnica Prve gimnazije Varaždin*

“LJUBAV SE DOGAĐA” U MRAKU KNJIŽNICE

Tolum s(l)ova nacionalni je projekt koji provodimo već nekoliko godina i koji je počeo noćnim čitanjem u knjižnici, 24. listopada, u Mjesecu hrvatske knjige, koji se obilježava svake godine od 15. listopada do 15. studenoga. Cilj projekta je razvijanje navike čitanja iz užitka, promoviranje čitanja i knjižnice kao mjesta ugodnog za čitanje i provođenje slobodnog vremena. U pomalo mističnoj atmosferi gdje su police s knjigama bile tek mračna kulisa, uz mirise vrućega čaja

s meko natopljenim keksima i upaljene svjetiljke, čitali smo o ljubavi, dramatizirali tekstove i „skajpali“ s učenicima škole iz Križevaca. Naime, Mjesec hrvatske knjige 2014. godine bio je posvećen ljubavi.

Kad bi nam riječi ljubavne počele raditi nemir u glavi, odmarali smo uživajući u igri asocijacija i pantomimi, a večer smo začinili vježbanjem koraka, ma kojeg drugog plesa uz ovu temu, nego tanga.

Malo plesne teorije, a onda su na prostoru između polica i računala počeli odjekivati sve sigurniji prvi i treći udarci nogom u dvočetvrtinskom taktu, nazirali su se nagli trzaji glavom, a sve strastveniji pokreti učinili su naš noćni susret uzbudljivijim i od dugo isčekivanog izlaska u kafić petkom.

Pa zašto ne pokušati druge godine naučiti plesati u knjižnici? A o čitanju, neki drugi put, možda kad otkrijemo da ono samo po sebi rađa užitak.

*Jasminka Horvatić-Bedenik
Knjižnica Prve gimnazije Varaždin*

VOLIMO ČITATI. A ŠTO NAJVIŠE? A TKO NAJVIŠE?

Naši učenici vole čitati. To znamo. Dokazuje to broj posjeta knjižnici, sudjelovanje u radionicama, ono što nam govore i pišu o knjizi i čitanju. Zanimalo nas je što im se u knjižnom fondu naše knjižnice najviše sviđa, u čemu su najviše uživali. Zato smo u zadnjem tjednu Mjeseca

knjige pozvali učenike da oznakom „sviđa mi se“ („like“) označe knjigu koja im je najdraža. Izložili smo sve knjige koje su do bile oznaku i tako saznali da se našim učenima najviše sviđaju „Zločin i kazna“ Dostojevskog, Salingerov „Lovac u žitu“ te Sain-Exuperyev „Mali princ“. Statistički podaci pokazuju da su isti naslovi i među onima koji su se najviše posuđivali u našoj knjižnici ove školske godine. Nakon Homerovih „Ilijade“ i „Odiseje“ koje su daleko najčešće posuđivane, najtraženiji su bili „Lovac u žitu“ i „Zločin i kazna“.

Ove školske godine bilježimo oko 10 100 posjeta više od 6 000 korisnika, u što nije uključen broj onih koji su koristili knjižničnu građu, računala ili samo učili u knjižnici.

A tko je najviše čitao? Ove je školske godine najviše pročitala Aleksandra-Saša Božović iz 1.f, a tek nešto manje Klara Cerjan iz 4.h te Elena Štrok iz 4.f Najčitateljica maturantica je Grozdana Kamenić iz 4.h koja je u četiri godine školovanja posudila u našoj knjižnici najviše knjiga. Među maturalnim razredima najviše su knjiga u ove četiri godine pročitali učenici 4.h Svim našim najrevnijim čitateljicama i čitateljima hrvatski jezik predaje profesorica Marija Jurše pa se njoj i svim ostalim kolegama, osobito predavačima hrvatskoga jezika, zahvaljujemo što nam pomažu širiti ljubav prema knjizi. A učenike podsjećamo na riječi Louise May Alcott: „Dobre knjige su poput dobrih prijatelja; što si ih bolje probrao to više uživaš u njima“. Uživajte!

*Marinela Marčetić
Knjižnica Prve gimnazije Varaždin*

“MOJE DRAGO SERCE”

Noć hrvatske knjige je manifestacija koja se u mnogim knjižnicama, knjižarama i drugim prigodnim lokacijama diljem Hrvatske održava 23. travnja. Objedinjuje obilježavanje dviju značajnih obljetnica, Dana hrvatske knjige, 22. travnja, koja se održava od 1996. godine u spomen na dan dovršetka Marulićeve „Judite“ i Svjetskog dana knjige i autorskih prava, te 23. travnja, kao simboličnog datuma smrti velikana svjetske književnosti Cervantesa, Shakespearea i Lope de Vege.

U našoj su čitaonici učenici, članovi Knjižničarske grupe i Dramske družine Theatron, voditeljice prof. Bojane Barlek: Dora Grabar, Tea Petanović, Lana Anet Zuber, Matija Benić i Matej Stojanović čitali odlomke iz promovirane knjige našeg bivšeg kolege Zlatka Bacingera „Moje drago serce“ u nacionalnom projektu Tulum s(l)ova koji provodimo već nekoliko godina zaredom s ciljem promicanja čitanja.

Autor knjige detaljno analizira svaku rečenicu najpotresnijeg pisma iz hrvatske povijesti i jednog od najljepših ljubavnih pisama koje je hrvatski ban, vojskovođa i pjesnik Nikola Zrinski napisao svojoj supruzi Katarini, 29. travnja 1671. godine, dan prije pogubljenja odsijecanjem glave u Bečkom Novom Mjestu, kada je pomiren sa sudbinom čekao smrt.

Iskrena, topla i emotivna analiza pisana s kulturološkog, filozofskog, religijskog i filološkog aspekta

Noć hrvatske knjige - Matija Benić utjelovio je Petra Zrinskog

šalje nam snažne moralne, svevremenske poruke, povezujući dva daleka i različita povijesna razdoblja, kao što i autor navodi u uvodu: „Potresne riječi preskaču stoljeća i dotiču naše Vrijeme.“

Jasminka Horvatić-Bedenik
Knjižnica Prve gimnazije Varaždin

S KNJIŽNICOM KROZ GODINU

Običan radni dan u knjižnici Prve gimnazije Varaždin

Školska knjižnica je danas, u doba brzih i vrlo neizvjesnih promjena kada znanje sve brže zastarijeva, a s druge strane dolazi do naglog porasta informacija, u doba novih tehnologija i novih oblika komuniciranja unijela važne promjene i postala informacijsko, komunikacijsko, medijsko i kulturno središte suvremene škole. Cilj je školske knjižnice u 21. stoljeću, u društvu koje teži za znanjem i stećeno znanje naziva blagom, razvijati kod učenika kritičko mišljenje, informacijsku pismenost i poticati na čitanje različitim i mnogobrojnim aktivnostima.

Program Knjižnično-informacijskog obrazovanja redovito se u našoj knjižnici provodi s različitim temama. Prve razrede upoznajemo s radom, fon-

dom i poviješću knjižnice, a u siječnju organizirano odlazimo u Gradsku knjižnicu i Odjel za mlade i stranu literaturu. Učenike drugih razreda potičemo na korištenje digitalnih knjiga i digitalnih knjižnica, treći razredi proširuju znanja o korištenju svih izvora informacija kako bi napravili kvalitetan referat ili prezentaciju, a četvrti razredi vrlo zainteresirano prate temu „Kako izraditi seminarski rad na fakultetu?“.

Europski dan jezika obilježili smo 26. rujna, izradom višejezičnog rječnika o riječima. Za Međunarodni dan glazbe, starijih osoba i nastavnika upriličili smo glazbeni susret s našim bivšim kolegama, umirovljenicima. U Mjesecu hrvatske knjige i uz Međunarodni dan školskih knjižnica održali smo prvi dio već uhodanog i dobro prihvaćenog nacionalnog projekta za poticanje čitanja „Tulum s(l)ova“, noćnim čitanjem i igrama uz svjetiljke. U vrijeme održavanja sajma knjiga Interliber obnovili smo naš fond s nekoliko novih naslova za slobodno čitanje i obnovili lektirni fond, a na vrijednim donacijama zahvaljujemo, posebno gospodinu Damiru Vujnovcu koji nas je nedavno razveselio novim naslovima Profila. Drugu godinu zaredom naši učenici vrlo uspješno sudjeluju u natjecanju poznавanja pročitanih zadanih djela „Čitanjem do zvijezda“. U prvom su mjesecu na jedan dan naše radne stolice „zagrijale“ zamjenske knjižničarke, sestre Ema i Roberta Štrcinger u projektu „Mjenjačnica“. Treću godinu zaredom održavamo vrlo posjećenu radionicu Ra-

zbacani stihovi obilježavajući Svjetski dan poezije s ciljem poticanja na čitanje i pisanje stihova. Ove godine izabrali smo svjetske autore ljubavne lirike 20. st. i stihove njihovih pjesama sakrivali smo na neobičnim mjestima u knjižnici, učenici su ih pronalazili, spajali u pjesmu i na kraju od stihova svih pjesama zajedno sročili novu, autorsku pjesmu. Dana 26. ožujka 2015. godine u školi su nas posjetili dragi gosti, članovi Udruge „Stakleno zvono“ koja okuplja osobe s autizmom. Škola s udrugom surađuje u okviru projekta „Jačanje socijalne osjetljivosti“. Ugodno smo se družili u Zaštićenoj zbirci i čitaonici. Radionicu Kineska kultura i kaligrafija održali smo uz Dan škole i Dan otvorenih vrata, a u svibnju je provedeno natjecanje u čitanju tekstova na njemačkom jeziku.

U prostoru čitaonice redovito se održavaju gostujuća predavanja (rak dojke, alkoholizam), prezentacije fakulteta, književne večeri (Literarna grupa), susreti, projekti od školske do međunarodne razine, promocije knjiga i tematske radionice, a ove smo godine organizirali i posjet učenika kazališnoj predstavi “Škrtac”.

U suradnji s tvrtkom Point iz Varaždina i gospodinom Dankom Tkalecom započeli smo digitalizaciju najvrjednijih i najstarijih tiskanih izdanja iz Zaštićene zbirke naše knjižnice.

Preko 160 knjiga možete besplatno listati na web stranici naše škole pod poveznicom Knjižnica, Digitalizirana građa iz Zaštićene zbirke. Sa čak pet projekata naša knjižnica sudjeluje u kandidaturi grada Varaždina za Europsku prijestolnicu kulture 2020. godine.

Kako biste bili pravovremeno informirani o svih našim aktivnostima, nastavi u knjižnici, prinovala građe i obilježavanju značajnih datuma, redovito pregledavajte sadržaje na web stranici škole pod poveznicom Knjižnica – Vijesti ili na facebook stranici Knjižnica Prve gimnazije Varaždin koju, ako to još niste, označite sa „sviđa mi se“.

Naša knjižnica svakodnevnim korištenjem svih dostupnih izvora znanja i aktivnostima koje provodi osposobljava svoje korisnike za samostalno i cjeloživotno stjecanje znanja pa je prepoznata kao važan i neraskidiv dio odgojno-obrazovnog sustava i mjesto za kvalitetan rad i ugodno druženje. Dobrodošli na naše susrete!

Jasminka Horvatić-Bedenik
Knjižnica Prve gimnazije Varaždin

ALATI ODNOŠA S JAVNOŠĆU U JAVNOJ I KULTURNOJ DJELATNOSTI ŠKOLSKE KNJIŽNICE KAO MEHANIZMI KOMUNIKACIJE

Školska je knjižnica kao integralni dio procesa odgoja i obrazovanja svake škole izravno uključena ili bi trebala biti uključena u većinu aktivnosti koje škola provodi. Zaposlenici školske knjižnice zaduženi su za: odgojnu i obrazovnu djelatnost, stručne poslove i javnu i kulturnu djelatnost. Upravo je javna i kulturna djelatnost ona koja omogućuje razvoj i promociju školske knjižnice kao centralnog mjesto svake škole, odnosno kao informacijsko središte. To ne znači da je školska knjižnica samo prostor u kojem se informacije prikupljaju, obrađuju i daju na korištenje. To više ni ne znači da je školska knjižnica mjesto na kojem se spomenuti procesi uče, gdje pritom učenici i djelatnici stječu neizbjegnu vještinsku informacijsku pismenost. Školska knjižnica kao središnje informacijsko mjesto svake škole podrazumijeva i djelatnost školskog knjižničara kao koordinatora mnogobrojnih aktivnosti škole, kako unutar same ustanove tako i prema zajednici.

Javna i kulturna djelatnost školske knjižnice poveznica je školske knjižnice i škole prema lokalnoj zajednici, ali i poveznica između svih djelatnika i aktivnosti škole. Pridodamo li tome i druge aktivnosti koje knjižničar u sklopu javne i kulturne djelatnosti provodi, a to su komunikacija s roditeljima, medijima, donatorima, partnerima škole, izdavačima, književnicima i drugima, postaje jasnim da javna i kulturna djelatnost zahtijeva planiranje, strategiju, evaluaciju, ali i specifična znanja društvenog marketinga i odnosa s javnostima. Specifična znanja moguće je koristiti onda kada je javna i kulturna djelatnost strateški planirana te proizlazi iz školskog kurikuluma te se posebice oslanja na onaj dio školskog kurikuluma u kojem svaka škola u Republici Hrvatskoj ima autonomiju kreiranja sadržaja.

Već kratkim pregledom školskih kurikuluma raznih škola, koji su dostupni na mrežnim stranicama škola, vidljivo je da je priličan broj razvojnih planova škola nalik jedan drugome te da se javna i kulturna djelatnost ne razlikuje uvjek u dovoljnoj mjeri od škole do škole, posebice ako uzmemu u obzir specifičnosti lokalnih zajednica i polaznika škola diljem Hrvatske. Razvojni bi planovi trebali uzimati u obzir društvene, političke i ekonomski

prilike lokalne zajednice u kojoj se škola nalazi, posebnosti svojih polaznika te ih u skladu sa spomenutim pripremati za što bolju integraciju u zajednicu, svejedno je li riječ o dalnjem nastavku školovanja, pripremi za zaposlenje, pokretanju vlastite poduzetničke inicijative ili pak samostalnom uključivanju u život. Da bi škole to učinkovito radile, potrebno je da kao organizacije imaju jasnu viziju i misiju, temeljene na vrijednostima koje sami djelatnici škole smatraju ključnima za ostvarenje vizije i organizaciju aktivnosti unutar škole.

Školska knjižnica svojom javnom i kulturnom djelatnošću ovdje je od krucijalne važnosti pa je stoga nužno da aktivnosti školskog knjižničara budu odraz vrijednosti škole, njezine misije i vizije, kao i razvojnog plana škole, ali i cijelokupnog kurikuluma. Kad tako zaokružimo proces planiranja, javna i kulturna djelatnost postaje gore spomenuta poveznica unutar škole (između svih djelatnika i aktivnosti koje oni provode), ali i poveznica škole prema zajednici.

Da sve ove spomenute aktivnosti i nastojanja postanu djelotvornima, potrebno je kvalitetno komunicirati s različitim javnostima, za što su nam, osim potrebnih znanja, nužni i određeni alati, prije svega medijski plan koji jasno navodi koje sve aktivnosti u sklopu javne i kulturne djelatnosti knjižničar provodi, s kojim ciljem, kojim korisnicima, što želi njima postići i na koji će način i kojim kanalima zainteresirane javnosti biti obaviještene o tim aktivnostima. Medijski plan ne uključuje samo one aktivnosti kojima školska knjižnica postaje poveznica između škole i zajednica, već i sve one aktivnosti kojima školska knjižnica povezuje djelatnike, učenika, kao i sav sadržaj koji se svakodnevno odvija u procesu odgoja i obrazovanja. Kada govorimo o povezivanju unutar škole, potrebno je istaknuti da taj proces zahtijeva i određena znanja iz upravljanja i razvoja tima, budući da svaka strukturirana djelatnost koja zahtijeva pomno planiranje i dodatni angažman djelatnika škole počesto nailazi na otpor pojedinih kolega.

Stručnim znanjima i stručnim korištenjem različitih mehanizama i alata školski knjižničar pomoći javne i kulturne djelatnosti neizbjegno gradi

svoj status unutar škole kao organizacije, a kvalitetnim i dobro usmjerenim promotivnim aktivnosti postiže se uključivanje sve većeg broja kolega u aktivnosti javne i kulturne djelatnosti.

Komunikacija, a time i vidljivost školske knjižnice očituje se, možemo zaključiti, u nekoliko segmenata: kod učenika, kod kolega u školi, kod roditelja, u struci te u široj zajednici (ustanove, udruge, poduzeća i mediji). Ako školski knjižničar želi da njegova knjižnica bude prepoznatljiva, morat će svoja nastojanja iz segmenta javne i kulturne djelatnosti usmjeriti u svim pravcima, pomoći ih isplanirati, provoditi i u isto vrijeme vrjednovati te korigirati u odnosu na trenutne rezultate vrjednovanja i željeni cilj. Osim toga, knjižničar u tom poslu koristi i razvija osobine tipa: lukavost, upornost, strpljivost, sistematičnost, prodornost. Ostvarivanje kvalitetne komunikacije i vidljivosti knjižnice zapravo je ostvarivanje odnosa knjižnice s javnostima. Tih je javnosti nekoliko: učenici – korisnici, zaposlenici škole – korisnici, roditelji učenika. Slijedi kraći pregled mogućih djelovanja u svim nabrojenim segmentima - javnostima. Kako su u pitanju promišljeni postupci djelovanja koristimo termin strategija.

Strategiju za učenike – korisnike potrebno je temeljiti na lukavosti, tj. pronicljivosti. To znači da kada otpuštamo učenika iz knjižnice sa zadovoljenom potrebom za informacijom, on treba izaći sa zadovoljenom bar još jednom od osnovnih potreba kako bi se opet rado vratio i doveo sa sobom „ekipu“. Preporučamo i koristiti učenicima omiljene društvene mreže.

Strategiju za zaposlenike škole – korisnike dobro je temeljiti na upornosti. Korištenjem mailing liste svih zaposlenika u školi obavještavati kolege o izvršenim aktivnostima, pozivom na suradnju, preporukom naslova s obaveznim CC-om na ravnatelja. Ili korištenjem zajedničkog nastupa pred ravnateljem radi dobivanja naslova za knjižnicu potrebnih nastavnog procesu.

Strategija za roditelje temelji se na strpljivosti i dobrim je dijelom pokrivena strategijom za učenike – korisnike školske knjižnice jer djeca s roditeljima često komentiraju doživljeno u školi. No, ako želimo u svoje aktivnosti uključiti i roditelje, obavezno

ćemo nazočiti prvom roditeljskom sastanku u novoj školskoj godini. Predstaviti ćemo im aktivnosti koje planiramo za novu školsku godinu i zatražiti konkretnu pomoć, predstaviti ćemo im web mjesta (stranica školske knjižnice, obična ili na društvenoj mreži) na kojima objavljujemo najave i izvještaje o aktivnostima školske knjižnice, napraviti i popis roditelja koji se pokažu iznimno zainteresirani za suradnju s nama i uključivati ih po potrebi.

Strategija za struku temeljena je na sistematicnosti jer mi još uvijek nismo dovoljno vidljivi u odgojno-obrazovnoj paradigmi, ni u dokumentima ni u vanjskom vrjednovanju. Stoga je potrebno redovito prikupljati i prezentirati materijale podjednako unutar naše struke na našim stručnim usavršavanjima i u našim udrugama. Prezentiranjem na stručnim usavršavanjima pomažemo manje hrabrijima da se osmjele kad uvide da imaju jednako dobre ideje, dok novopečene kolege usmjeravamo. Prezentiranjem za potrebe udruga i članstva, pa i angažmanom u njima, jačamo i njih same u nastupu prema ljudima koji možda nisu dovoljno informirani, a trebaju odlučiti o našoj struci. Borba za opstanak struke zapravo će time postati rutina, nešto što se samo po sebi događa.

Strategija za širu zajednicu (ustanove, udruge, poduzeća i medije) temeljena je prije svega na prodornosti. Kad se knjižničar uputi na izgradnju vidljivosti školske knjižnice u široj zajednici, već zalaže u domenu brendiranja. To je dugoročniji proces koji najbolje rezultate daje tek nakon nekoliko godina. Na početku školske godine nakon što smo napravili plan rada školske knjižnice potrebno je, ovisno o planiranim aktivnostima, izraditi i listu suradnika iz lokalne zajednice, listu donatora i sponzora.

Lista suradnika treba sadržavati kontakt podatke te rubriku napomene u koju stavljamo podatke o procjeni mogućnosti suradnje te o dosadašnjim iskustvima suradnje. Lista donatora i sponzora treba osim kontakt podataka imati i rubriku napomene u koju unosimo procjenu zajedničkog interesa i podatke o dosadašnjoj suradnji – aktivnosti i vrijeme, kako ne bismo prečesto od istog sponzora ili donatora tražili nešto.

I za suradnike i za donatore i sponzore važno je da pronađemo zajednički interes kako bismo ih lakše pridobili na suradnju.

Uz zajednički interes u zamolbi za suradnju svakako je potrebno navesti da ćete zajedničke aktivnosti promovirati u medijima. Isto tako dobro je u izvješćima o provedenim aktivnostima, u objavama za medije te na vlastitom web prostoru navesti kome smo se sve obratili u ostvarivanju istih, a u završnom dijelu zahvaliti svima koji su se uključili u suradnju.

O odnosima s medijima u sklopu javne i kulturne djelatnosti po našoj procjeni prosječan knjižničar ne zna dovoljno, a činjenica je da dobrom suradnjom s našim javnostima možemo postići mnogo na prepoznatljivosti knjižnice i struke pa i nas samih.

Problem odnosa s medijima, dakako, složenije je pitanje, potrebno je imati na umu da su i novinari ljudi, da im je posao poziv i da medije proizvode poduzeća. Za razvoj dobrih odnosa s medijima prikazat ćemo nekoliko alata: medijski plan, adrema, obrazac objave za medije i obrazac informativnog materijala, stranice knjižnice na društvenim mrežama na kojima su i mediji.¹

Medijski plan mora odgovoriti na pitanja što želimo postići (ciljevi), kome to želimo priopćiti, koju poruku želimo poslati, kako ćemo ju poslati, kako ćemo napraviti evaluaciju, tko će odraditi koji dio tog posla i kada.²

Medijski plan knjižnice OŠ Ivana Kukuljevića Šakićevog Ivanci 2012./2013.							
Aktivnost	Cilj aktivnosti (što želimo postići – informiranje, pokretanje, zabilježiti)	Zainteresirana javnost (kome želimo prigoviti)	Perepcija škole u javnosti (koju poruku želimo postići)	Vredna medija (šakovo često poslužiti)	Kriterij uspješnosti (šakovo često raspoređivati i preporučavati)	Odgovorno osoba vrijeme (tko će odraditi i koliko do tog posla i kada)	
Međunarodni dan kulturne baštine	Informacije o broj škole za koncertno – kulturno baštinsko razlikovanje	Učenici, lokalna zajednica, mediji	Perepcija škole kao institucije koja povezuje buduću i novu generaciju	Facebook stranica knjižnice, web stranica lokalne zajednice, mediji: tisk, web mediji	Broj objava, kolikor medijskog prostora i vremena je potreban za održavanje veština od strane zainteresiranih posjetnika	Draženka Stanić, radnik provjerljivih i pouzdanih medija za objavu (tisk i fotografije)	
Zemlina svibanjut 1. ciklusa projekta Tulum ujvara	Informacije - promocije projekta, čitanja negativ iz ulaska i struke ik. knjižničara	Učenici, stručna, javnost državnog nivoa, mediji	Škola - promocije čitanja kao valnog elementa za uspešan život	Državni i lokalni mediji: tv, radio, tisk i web mediji, Facebook stranica knjižnice, projekta, udruga HUŠki i HMŠK, web škole, Boskički Časopis	Broj objava, kolikor medijskog prostora, Evakuacija učenika i struke	Draženka Stanić, informativni materijal prije događanja s poslovima za praćenje i najavom objave, objave za medije, poziv na održavanje svečanosti za medije koji riziku daju (tisk + fotografija)	
Početak novog ciklusa projekta Tulum ujvara	Informacije - promocije projekta, čitanja negativ iz ulaska i struke ik. knjižničara	Učenici, stručna, javnost državnog nivoa, mediji	Škola - promocije čitanja kao valnog elementa za uspešan život	Državni i lokalni mediji: tv, radio, tisk i web mediji, Facebook stranica knjižnice, projekta, udruga HUŠki i HMŠK, web škole	Broj objava, kolikor medijskog prostora, Evakuacija učenika i struke	Draženka Stanić, informativni materijal prije događanja s poslovima za praćenje i najavom objave, objave	

Medijski plan

Adrema je popis medija u koji osim kontakt podataka unosimo u napomene web adresu, dosadašnja iskustva, vrstu medija (radio, tv, tisk, portal) i doseg (državni nivo, lokalni mediji).³

1 Verčić, Dejan i dr. Odnosi s medijima. Zagreb : Masmedia, 2004.

2 Gregory, Anne. Odnosi s javnošću: planiranje i upravljanje kampanjama. Zagreb : Hrvatska udruga za odnose s javnošću, 2006.

3 Hajoš, Boris i Skoko, Božo. Odnosi s javnošću za organizacije civilnoga društva. Zagreb : Hrvatska udruga za odnose s javnošću, 2009.

Novinarima šaljemo objave za medije i informativne materijale radi poziva na neki događaj ili na konferenciju za novinare. Oba dokumenta imaju ustaljenu formu.

KOREMA							
UNIJEDINSTVO (mediji i njegova web adresa)	IME I PREZIME	FUNKCIJA	MAIL	MOBILNI	TELEFON	FAX	NAPOMENE (dosadašnja iskustva vrata medija i doseg)

KLUB PRIJATELJA KNJIŽNICE							
IME I PREZIME	UKENIK	TELEFON	MAIL	ADRESA	NAPOMENE (INTERESI, POZNANSTVA...)		

SPONSORI I DONATORI							
PODUCZE	KONTAKT OSOBA	ADRESA	MAIL	MOBILNI	TELEFON	NAPOMENE (započetci i suradnici odnosno suradnici aktivnosti utjeljene)	NAPOMENE (dostavljanje)

SURADNICI U ZAJEDNICI							
USTANOVNA UDRUGA PODUCZE	DJELATNOST	KONTAKT OSOBA	ADRESA	MAIL	MOBILNI	TELEFON	NAPOMENE (principi mogućnosti suradnje)

Popisi kontakata

Objava za medije treba biti kratka, jezgrovita i informativna – primjerena za objavljivanje. Format A4, na memorandumu s podacima o organizaciji, 1,5 do 2 razmakom i većim marginama, ako je dulja od jedne stranice na dnu označiti da se tekst nastavlja s time da se taj dio teksta mora zaključiti kao cjelina. Struktura teksta je obrnuta piramida: prvi stavak bit priče, ostali objašnjenja.⁴

Informativni materijal dostavlja se novinarima kako bi ih se pripremilo za susret s nama povodom nekog događaja. Njegov sadržaj prilagođen je tom povodu i također ima ustaljenu formu.

U njemu objašnjavamo pozadinu, sadržaj i posljedice povoda zbog kojeg ih pozivamo - to može biti konferencija ili nazočnost nekom događaju. Informativni materijal je proširena objava za medije, može imati odlomke i međunaslove, također je na memorandumu i iste strukture obrnute piramide.⁵

Stranica knjižnice na društvenoj mreži služi kao komunikacijski kanal s korisnicima i medijima (posebice novinarima).

To znači da je potrebno pratiti stranice medija, objavljivati novosti na svojoj stranici te komunicirati sa stranicama medija i novinarima radi što brže distribucije informacija.⁶

4 Isto

5 Isto

6 Andreasen, Alan. Social marketing in the 21st century. Thousand Oaks : Sage publications, 2006.

OŠ Ivana Kukuljevića Šakcinskog, Ivanec

Ivanec, 27. 10. 2014., Objava za medije, odmah

Novi ciklus neobičnog projekta Tulum s(l)ova počeo u školskim knjižnicama diljem Hrvatske

Noćnim čitateljskim susretima u školskim knjižnicama osnovnih i srednjih škola započeo je novi ciklus projekta poticanja čitanja iz užitka Tulum s(l)ova koji svake godine bilježi porast broja uključenih knjižnica.

Već četvrti ciklus projekta Tulum s(l)ova, namijenjenog učenicima sedmih i osmih razreda osnovne te prvihi i drugih razreda srednje škole još je jedan dokaz da školski knjižničari entuzijazmom rade na poticanju čitanja. Naime, u projekt koji se od samog početka provodi na državnoj razini jer su materijali za njegovo provođenje bilo dostupni svim školskim knjižničarima, svake se godine uključuje sve više škola. Tako se ove godine broj školskih knjižnica uključenih u projekt popao na 41.

OŠ Ivana Kukuljevića Šakcinskog, Ivanec, iz koje je projekt i potekao, pridružile su se tako iz Varaždinske županije OŠ Grafa Janka Draškovića, Klenovnik, OŠ Vinica, Vinica, VI, OS, Varaždin, OŠ „Petar Zrinski“ Jažabog, OŠ „Vladimir Nazor“, Sveti Ilij, OŠ Cestica, Cestica, OŠ Ante Starčevića, Lepoglavlja, Graditeljska, prirodoslovna i rudarska škola, Varaždin i Prva Gimnazija Varaždin.

Međimurska županija zastupljena je sljedećim školama – OŠ Belica, Belica, I, OŠ Čakovec, Osnovna škola Prelog, Prelog, Tehnička škola, Čakovec, Srednja škola Prelog, Prelog, IZ Sisačko – moslavacke županije u projektu su OŠ „Brade Bobetko“, Sisak, OŠ Popovača, Popovača, OŠ Ludina, Velika Ludina, OŠ Dvor, Dvor, Industrijsko-obrtnička škola, Sisak, Tehnička škola, Sisak.

OŠ prof. Franje Viktora Šujnara, Vizie, Gimnazija Ivana Žukmarđija Dijankovečkoga, Križevci, Srednja škola „Ivana Seljanca“, Križevci, Srednja gospodarska škola Križevci su iz Kooperativno – križevačke županije dok su iz Osječko – baranjske županije uključene su OŠ Franu Krste Frankopana, Osijek, Ekonomska i upravna škola Osijek, Elektrotehnička i prometna škola Osijek.

Iz Bjelovarsko – bilogorske županije u projektu uključene III. OŠ, Bjelovar i ČOŠ Josipa Ružićke, Končanica, OŠ „Antun Mihanović“ Nova Kapela, Batčina, OŠ „Ljudevit Gaj“ Lužani i OŠ „Ivan Goran Kovačić“, Slavonski Brod su iz Brodsko – posavске županije. U Karlovačkoj županiji u projektu uključene Srednja škola Duga Resa i Prirodoslovna škola Karlovac.

U Zagrebačkoj županiji Tulum s(l)ova provode OŠ Josipa Badalića, Grabrje Ivančićko, II, OŠ, Vrbovac i OŠ Rugevica, Rugevica, a iz Zagreba u projekt je uključena OŠ Dobriće Cesarića. Iz Istarske županije uključena je OŠ Monte Zaro, Pula, a iz Dubrovačko – neretvanske OŠ Lapad, Dubrovnik.

Tulum s(l)ova ispada iz uobičajenih školskih okvira jer podrazumijeva čitateljski susret u većemjim satima pa i spavanje u školskim knjižnicama koje za to imaju uvjeta. Školske se knjižnice druže preko servisa skype, čitajući, pjevajući i razgovarajući međusobno. Provode ceremonijalno čitanje pod svjetlosću baterija i svjeća što uzrokuje svečanu atmosferu čime se naglašava taj dio susreta u odnosu na ostale cjelovečerne aktivnosti.

Nakon noćnog čitateljskog susreta slijedi čitanje učenika na javnim mjestima, u udruženja, ustanovama i poduzećima. Za sve aktivnosti traži se suglasnost roditelja na posebnim obrazcima. Na taj način školske knjižnice doprinose kulturnim aktivnostima u svojoj lokalnoj zajednici, nudeći neobičnu kulturnu uslugu – čitanje naglas iz užika.

OSOBA ZA KONTAKT: Draženka Stanić, OŠ Ivana Kukuljevića Šakcinskog, Ivanec, Ladislava Šabarja 17, 42240 Ivanec, tel. (042) 781330 (108), mob. 091 877 4849, e-mail: drazenka.stanic@gmail.com

Objava za medije

Zaključak

Vidljivost školske knjižnice, a time i kvalitetna komunikacija s knjižničnim javnostima u sklopu kulturne i javne djelatnosti knjižnice ne može se izgraditi u kratkom vremenskom roku. Potrebno je za svaki segment onih koji su naša javnost (učenike, zaposlenike, roditelje, struku, širu zajednicu i medije) planirati, provoditi aktivnosti, vrjednovati ih,

eventualno korigirati u ciklusu od najmanje četiri godine. Ona je, uz uspjeh učenika koji samostalno koriste izvore znanja, a koji su tu samostalnost razvili u kvalitetnoj školskoj knjižnici, ekonomski uvjerljiv argument za opstanak i investiranje u školske knjižnice, bez obzira na to hoće li one u budućnosti imati manje knjiga, a više elektroničkih pristupa izvorima, a mi se zvati školski knjižničari ili informacijsko-medijski stručnjaci.

*Draženka Stanić
OŠ Ivana Kukuljevića Šakcinskog, Ivanec*

*Robert Posavec
Centar za odgoj i obrazovanje Čakovec*

Literatura:

1. Andreasen, Alan. Social marketing in the 21st century. Thousand Oaks : Sage publications, 2006.
2. Gregory, Anne. Odnosi s javnošću: planiranje i upravljanje kampanjama. Zagreb : Hrvatska udruga za odnose s javnošću, 2006.
3. Hajoš, Boris i Skoko, Božo. Odnosi s javnošću za organizacije civilnoga društva. Zagreb : Hrvatska udruga za odnose s javnošću, 2009.
4. McKenzie-Mohr, Doug. Fostering sustainable behavior: an introduction to community based social marketing. Gabriola Island : New society publishers, 2011.
5. Pavičić, Jurica. Strategija marketinga neprofitnih organizacija. Zagreb : Masmedia, 2003.
6. Verčić, Dejan i dr. Odnosi s medijima. Zagreb : Masmedia, 2004.

IZ VISOKOŠKOLSKIH KNJIŽNICA

5

AKTIVNOSTI KNJIŽNICA SA SJEVERA

Zgrada Sveučilišta Sjever u Varaždinu

Integracijom Veleučilišta u Varaždinu i Medicinskog sveučilišta iz Koprivnice u regionalno Sveučilište Sjever početkom 2014. godine došlo je i do integracija knjižnica tih dviju ustanova u zajedničku Sveučilišnu knjižnicu Sveučilišta Sjever koja od tada djeluje u dvama zasebnim prostorima, jednom u Sveučilišnom centru u Varaždinu i jednom u Sveučilišnom centru u Koprivnici. Knjižnice obaju sveučilišnih centara tijekom 2014. godine premještene su iz privremenih dislociranih prostora u prostore sveučilišnih zgrada.

Tako je knjižnica Sveučilišnog centra Varaždin u prvoj polovici 2014. godine preseljena iz dislociranog prostora koji se nalazio u Areni Varaždin u novu sveučilišnu zgradu, jednako kao što je knjižnica Sveučilišnog centra Koprivnica krajem godine preseljena iz dislociranog prostora u centru grada u novu zgradu sveučilišta u prostoru koprivničkog Kampusa. Obje knjižnice dodatno su pritom opremljene i novom opremom, posebice za samostalan rad korisnika.

Knjižnica Sveučilišnog centra Varaždin

Nakon rješavanja tih prostorno-infrastrukturnih preduvjeta nastavljeno je s razvojem knjižničnog fonda i usluga knjižnice. Knjižnična građa organizirana je u nekoliko zbirki, kao što su Zbirka obavezne literature, Referentna zbirka, Umjetnička zbirka, Zbirka Sjever, Zbirka izdanja Sveučilišta itd. Osim kupnjom, knjižnica građu nabavlja i razmjenom s drugim visokoškolskim ili znanstvenim institucijama kao što su Sveučilište sv. Ćirila i Metoda iz Trnave (Slovačka), Megatrend sveučiliše iz Beograda (Srbija), Strojarski fakultet iz Slavonskog Broda, Fakultet političkih znanosti iz Zagreba, Fakultet organizacije i informaticke iz Varaždina, Zavod HAZU iz Varaždina, brojni muzeji itd.

Knjižnica svojim korisnicima, a radi se uglavnom o studenima i djelatnicima Sveučilišta, osim klasičnih knjižničnih usluga daje posebnu pomoć prilikom pretraživanje literature za izradu seminarskih, završnih i diplomskih radova studenata, ali i doktorskih ili općenito znanstvenih i stručnih radova djelatnika Sveučilišta. U tom smislu knjižnica korisnicima

pruža potporu u korištenju informacijskih izvora, a posebice elektroničkih baza podataka, o čemu je organizirano i više radionica i individualnih savjetovanja. Za potrebe napredovanja u znanstvena, nastavna i znanstveno-nastavna zvanja djelatnika Sveučilišta knjižnica pruža i bibliometrijske usluge (izračunavanje citiranosti, faktora odjeka (IF) časopisa i slično). Tijekom godine ostvareno je i više međuknjničnih posudbi građe od knjižnica iz Hrvatske i inozemstva, a sve u svrhu osiguravanja relevantnih izvora korisnicima za njihov studentski, znanstveni i nastavni rad. Knjižnica sudjeluje i u administriranju elektroničkih izdanja sveučilišnih

časopisa, za koje izrađuje i UDK oznake članaka. Knjižnica uvelike sudjeluje i u izdavačkoj djelatnosti Sveučilišta, i to u svim segmentima, od vođenja evidencije o ISBN i CIP brojevima do distribucije i prodaje knjiga. Među važnijim projektima koje knjižnica planira pokrenuti do kraja 2015. godine svakako treba spomenuti pokretanje elektroničkog rezervorija završnih radova studenata.

*Mario Kolar, Jasna Kosić
Sveučilište Sjever, Sveučilišna knjižnica*

ULOGA VISOKOŠKOLSKIH KNJIŽNICA U INFORMACIJSKOM OPISMENJAVANJU STUDENATA

Uvod

U 21. stoljeću, stoljeću koje karakterizira znanje, obrazovanje i upravljanje informacijama, ubrzan tehnološki razvoj, brzo zastarijevanje informacija te rastuća količina informacija i informacijskih izvora u modernom društvu s kojima se suočavaju korisnici informacija, osobito studentska populacija, dovelo je do oblikovanja novih vještina i znanja koja su potrebna za uspješno funkcioniranje u suvremenom društvu znanja. Informacijsko obilje znači i velike razlike u kvaliteti, pouzdanosti i valjanosti informacija te time informacijska revolucija dobiva svoj negativni aspekt.¹ Rješenje problema je upravo taj novi skup vještina i znanja, poznat pod nazivom informacijska pismenost. Koncept informacijske pismenosti krenuo je upravo iz akademskog sektora gdje je doživio svoj najveći razvoj i utjecao na oblikovanje novih modela obrazovanja. Obilježja znanstvenog rada i visokog obrazovanja – prepoznati i oblikovati problem istraživanja, prepoznati informacijsku potrebu, znati gdje pronaći informacije potrebne za njegovo rješavanje te kako informacije procijeniti, izdvojiti i na pravi način iskoristiti, istovremeno su i obilježja informacijske pismenosti. Jasno je da tehnologija više nije dovoljna, ona samo olakšava pristup potencijalima informacijskog društva. Aktivnosti u ovom pogledu određuju ulogu i značaj visokoškolskih knjižnica kao informacijskih ustanova.

Informacijska pismenost

Informacijska pismenost pojam je koji se sve češće javlja u literaturi i temelj je za razvoj suvremenog društva i društva znanja. U uvodu su navedena njezina obilježja, a od brojnih definicija informacijske pismenosti najčešće se koristi definicija koju je postavilo Američko knjižničarsko društvo (American Library Association: ALA) kao: „... skup sposobnosti pojedinca da prepozna kad je informacija potrebna i sposobljen je locirati, procijeniti i efikasno koristiti potrebnu informaciju... Informacijska pismenost je ključna vještina informacijskog doba. ... informacijski pismene osobe znaju kako pronaći, procijeniti i efektivno koristiti informaciju da bi se riješio određen problem ili donijela odluka ...“.² ALA također govori kako su informacijski pismeni oni ljudi koji znaju kako učiti jer poznaju zakonitosti po kojima su informacije i znanje organizirani. Oni koji posjeduju ta znanja su cjeloživotni učenici jer uvijek mogu pronaći informaciju koja im je potrebna za bilo koji zadatak ili donošenje neke odluke i razumiju uporabu informacija korištenjem suvremenih tehnologija. Vrlo važan teorijski okvir u području informacijske pismenosti za visoko školstvo su Norme informacijske pismenosti za visoko školstvo³

2 ACRL, Presidential Committee on Information Literacy: Final Report, Association of College and Research Libraries, Washington, D.C., 1989. URL: <http://www.ala.org/ala/mgrps/divs/acrl/publications/whitepapers/presidential.cfm> (2015-08-19)

3 ACRL, Information Literacy Competency Standards for Higher Education, Association of College and Research Libraries, Chicago, 2000. URL: <http://www.ala.org/ala/mgrps/divs/acrl/standards/standards.pdf> (2015-07-19)

(Information Literacy Competency Standards for Higher Education) kojima se određuje pojam informacijske pismenosti, njezin odnos s informacijskom tehnologijom i važnost za visoko školstvo.

Radi se o pet normi koje se potvrđuju kroz pokazivače postignuća (performance indicators) i rezultata (outcomes). Pismena se osoba opisuje kao osoba koja je sposobna:

- odrediti narav, opseg i mjeru informacijske potrebe,
- pristupiti traženoj informaciji efektivno i efikasno,
- kritički procijeniti informaciju i njezine izvore, povezuje odabranu informaciju s vlastitom bazom znanja i sustavom vrijednosti,
- individualno ili kao član grupe koristiti informaciju efikasno kako bi se ostvarila određena svrha,
- razumjeti ekonomска, pravna i društvena pitanja korištenja informacija te koristiti informaciju poštujući etičke i zakonske okvire.

U dokumentu se nadalje navodi da obrazovni sustav mora poštivati i integrirati koncept informacijske pismenosti u svoje programe, a koji će imati vodeću ulogu u osposobljavanju pojedinca da iskoristi mogućnosti koje nudi informacijsko društvo.⁴ U nastavku se govori o novom obrazovnom modelu učenja koji je definiran kao „...učenje koje se temelji na informacijskim izvorima stvarnog svijeta i učenje koje je aktivno i integrirajuće, a ne pasivno i fragmentno“.⁵

Uloga knjižnica

Informacijska pismenost, upravo u ustanovama visokog obrazovanja i to preko visokoškolskih i sveučilišnih knjižnica, ima presudnu ulogu i značenje. Visokoškolske knjižnice sastavni su dio znanstveno-nastavne infrastrukture jer svojim fondovima, službama i uslugama pridonose razvoju znanosti i pomažu promicanju odgojno-obrazovnoga i znanstvenoistraživačkog rada na sveučilištima.⁶ Promjene u društvu koje su uvjetovane pojavom novih tehnologija bitno su utjecale na područje obrazovanja, pa time i na visokoškolske knjižnice u sustavu visokoškolskog obrazovanja. Prema Petрак i Аparac one danas imaju nove ciljeve, oblike i odgovornost.

⁴ Isto.

⁵ Isto.

⁶ Usp. Tadić, Katica. Rad u knjižnici. Opatija : Naklada Benja, 1994.

Njihova temeljna zadaća - potpora obrazovnom i znanstvenom radu, s jedne se strane „očituje u podršci novim metodama izobrazbe (učenje na daljinu, problemska nastava, poticanje istraživačkog duha i rada studenata i dr.), a s druge strane složenim procesima znanstvenog istraživanja i novim načinima objavljivanja rezultata znanstvenoga rada (elektroničko nakladništvo, otvoreni arhivi i sl.).“⁷

One nisu više jedini dobavljač i jedino mjesto pristupa informacijama unutar visokog učilišta. U skladu s time „informacijski stručnjaci su pozvani da napuste svoje dosadašnje, tradicionalne poslove pretraživanja i dobavljanja informacija i suoči se s izazovima procjene, analize i filtriranja gomile informacija dostupnih preko mrežnih izvora (...) suočavanje s ovim promjenama mora se bazirati na temeljnim vrijednostima knjižničarstva, a to su usluga i osiguranje pristupa informacija korisnicima.“⁸ Sve veća produkcija znanja i količina dostupnih informacija, osobito elektroničkih, predstavljaju glavni izazov za knjižnice danas gdje one moraju pokazati svoju umješnost. ACRL-ini standardi za visokoškolske knjižnice (ACRL – Standards for Libraries in Higher Education) naglašavaju da visokoškolske knjižnice danas djeluju u uvjetima brzih promjena te se u skladu s time moraju prilagoditi kako se i navodi: „Standardi su oblikovani na način da upućuju akademske knjižnice ka promicanju i održavanju njihove uloge partnera u obrazovanju studenata, provođenju misije matičnih ustanova te njihovog pozicioniranja kao lidera u vrednovanju i kontinuiranom poboljšanju na sveučilištu (...) moraju pokazati svoju vrijednost i potvrditi svoj doprinos ukupnoj učinkovitosti matične ustanove i biti spremni na rješavanje promjena u visokom obrazovanju.“⁹ Promjene u visokom obrazovanju uvjetovane su razvojem i širenjem informacijskog društva jer da bi sudjelovali u njemu, sudionici moraju znati, biti obučeni, tj. obrazovani za aktivnu participaciju. „Kvaliteta akademske institucije mjeri se dostupnim izvorima za učenje na kampusu i u kojoj mjeri studenti postaju samostalni učenici, osobno usmjereni.

⁷ Petрак, Jelka; Аparac-Jelušić, Tatjana. Knjižnice na hrvatskim sveučilištima : tradicija i promjene. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 48, 1(2005), str. 16.

⁸ Rice-Lively, Mary Lynn; Racine, J. Drew. The role of academic librarians in the era of information technology. // Journal of Academic Librarianship 23, 1(1997). Academic Search Complete. URL: www.ebscohost.com (2014.12-27)

⁹ ACRL. Standards for Libraries in Higher Education, Nav. dj.

Mijenja se pristup nastavi, od tradicionalnog koncepta poučavanja prelazi se na koncept samostalnog učenja, sa studentom kao središnjom točkom djelovanja (student-centred learning), a cijeli obrazovni proces se temelji na istraživanju i pripremi studenata za kritičko mišljenje i interpretiranje.¹⁰

Iz navedenoga je vidljivo da sve promjene koje su navedene nisu samo vezane uz tehnologiju, kao što mnogi naglašavaju, već se radi i o „promjeni odnosa prema korisnicima i osoblju, te isticanje važnosti strateškog planiranja i oblikovanja knjižničnog poslanja, ciljeva i zadaća.“¹¹ Upravo ovakvi promijenjeni pristupi otvaraju nove mogućnosti za knjižnice u kojima one mogu doprinjeti izvrsnosti svojih matičnih ustanova i općenito unaprjeđenju visokoškolskog obrazovanja. Da bi se moglo postupati u tom smjeru, potrebno je učiniti taj koncept što jasnijim, tj. što jasnije artikulirati ciljeve i zadaće knjižnice, a koji su sadržani u izjavi o poslanju. Poslanje visokoškolske knjižnice mora sadržavati spomenute promjene u obrazovnom procesu, a to je pomak od poučavanja na samostalno i aktivno učenje jer, kao što je poznato, u tom poslanju mora biti ugrađeno i poslanje matične ustanove. Takvu tvrdnju iznosi i Petr Balog: „Visokoškolske knjižnice postoje zbog svrhe koja je srodnna svrsi fakulteta odnosno sveučilišta (...) a to je ostvarivanje zajedničkog krajnjeg cilja – „proizvodnje“ mlađih ljudi koji će biti obrazovani i informacijski pismeni te koji će biti svjesni da je studiranje bilo samo početak procesa cjeloživotnog učenja“.¹²

Iz navedenog je vidljivo da bi visokoškolske knjižnice trebale biti sastavni, u potpunosti povezani dio nastavnog procesa. Knjižnice bi se trebale restrukturirati tako da se prevaziđe njihova tradicionalna uloga i uspostavi nova, a to je sudjelovanje u nastavnom procesu. U području visokog školstva informacijska pismenost znači suradnju i zajedničko djelovanje visokoškolskih knjižnica i nastave. Konkretno, usvajajući i napredujući kroz programe preddiplomskih i diplomskih studija, studenti moraju imati mogućnosti neprestanog pretraživanja, vrednovanja, upravljanja i primjene informacija prikupljenih iz različitih izvora i dobivenih temeljem istraživačkih metoda za određenu disciplinu.

10 Usp. Aparac Jelušić, Tatjana. Obrazovanje na daljinu i podrška knjižnica. // Časopis Edupoint 4, 29(2004). URL: <http://edupoint.carnet.hr/casopis/29/clanci/1.html> (2014-12-20)

11 Petr Balog, Kornelija. Prema kulturi vrednovanja u visokoškolskim knjižnicama. Osijek: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera, 2010. Str. 28.

12 Isto. Str. 131-132

U tom smislu postavljen je i poznati koncept preobrazbe učenja od učenja usmjerenog na alate prema učenju usmjerenom na koncepte (eng. tool-based learning towards concept-based learning). To znači da se tehnologije mijenjaju i potrebno je napraviti odmak od poučavanja načina njihova rada te se treba usmjeriti na koncepte rješavanja informacijskih problema bez obzira na prostor ili medij.¹³

Trenutna praksa oblikovanja kurikuluma informacijske pismenosti mogla bi se prikazati kao četiri osnovna modela informacijskog opismenjavanja.

Tabela 1.: Modeli informacijskog opismenjavanja

Generički	Ekstrakurikularna nastava/izborna nastava općeg tipa
Paraleleni	Ekstrakurikularna nastava i/ili izborna nastava koja predstavlja dopunu kurikuluma
Integrirani	Nastava i programi kao dio kurikuluma
Ugrađeni	Kurikulum u kojem studenti imaju stalnu interakciju s informacijom

Izvor: Australian nad New Zeland information literacy framework : principles, standards and practice. / editor Alan Bundy. Adelaide: Australian and New Zeland institute of information literacy, 2004. URL: <http://www.library.unisa.edu.au/learn/infolit/InfoLit-2nd-edition.pdf> (2011-12-27)

Autorice Špiranec i Banek preuzele su navedenu klasifikaciju te opisuju četiri „glavna modela informacijskog opismenjavanja (...) koje se provode u okviru intrakurikularnog, interkurikularnog, ekstrakurikularnog i samostojećeg tipa.“¹⁴ Najučinkovitiji je model intrakurikularni ili ugniježđeni tip kolegija gdje je informacijska pismenost integrirana u ciljeve i ishode učenja i predstavlja sastavni dio nastavnog plana i programa. Sadržaji ovog kolegija isprepleću se s informacijskom pismenošću što poboljšava kvalitetu nastave, a provodi se kroz partnersku suradnju između nastavnika i knjižničara. Ekstrakurikularni ili paralelni i samostojeći kolegij kolegiji su općenitog tipa usmjereni na neutralne vještine i tehnike pretraživanja i pronalaženja informacija, a provode ih knjižničari sami. Interkurikularni ili integrirani kolegij nudi se kao dodatak nekom kolegiju, a organizira ga knjižničar na zahtjev nastavnog osoblja. Kao i prethodna dva kolegija nisu dovoljno učinkoviti jer se ne radi o sustavnim i stalnim procesima.¹⁵

13 Usp. Špiranec, Sonja; Banek, Mihaela Zorica. Nav. dj. Str. 96-97.

14 Špiranec, Sonja; Banek, Mihaela Zorica. Nav. dj. Str. 120.

15 Usp. isto. Str. 120-122.

Sustav visokoškolskog obrazovanja u Hrvatskoj provodi se u okviru 8 javnih sveučilišta (Sveučilište u Zagrebu, Osijeku, Zadru, Rijeci, Splitu, Dubrovniku, Puli te Sveučilište Sjever), 2 privatna sveučilišta (Split, Dubrovnik), 11 javnih veleučilišta, 2 privatna veleučilišta, 3 javne visoke škole i 20 privatnih visokih škola.¹⁶ U većini navedenih visokih učilišta djeluju knjižnice koje su uspostavljene kao središnje sveučilišne, središnje fakultetske, fakultetske i knjižnice odsjeka pojedinog fakulteta. Knjižnice su osnivane u skladu s odredbama Zakona o knjižnicama iz 1997. godine¹⁷, a koji u članku 9. donosi odredbu po kojoj su visoka učilišta dužna osnivati visokoškolske knjižnice u svom sastavu te u skladu s važećim propisima i standardima o knjižničnoj djelatnosti. Međutim, nigdje se u tim aktima ne definira i ne navodi nova uloga knjižnica u obrazovnom procesu, nastala kao rezultat već spomenutog ubrzanog razvoja IKT i reforme u sustavu visokog obrazovanja. Edukacijska uloga knjižnice, njezin značaj i način na koji će se ispuniti prepuštena je promišljanju svake pojedine knjižnice u sustavu visokog obrazovanja. To je razlog velike neujednačenosti i različitih pristupa uslugama usmjerenim prema edukaciji korisnika koje nude knjižnice visokih učilišta u Hrvatskoj.

Zaključak

Iz navedenog proizlazi da je informacijski pismen student nužnost suvremenog obrazovanja koje je temelj za izgradnju društva znanja, kao što je i nužnost za postizanje očekivanih ciljeva i rezulta tijekom studija. Visokoškolske ustanove, osobito knjižnice u njihovu sastavu, stoga se moraju prilagoditi promjenama i omogućiti učenje koje će rezultirati ishodima sa usvojenim kompetencijama i vještinama informacijske pismenosti.

Ljiljana Hajdin

Knjižnica Fakulteta organizacije i informatike, Varaždin

Literatura:

1. ACRL, Information Literacy Competency Standards for Higher Education, Association of College and Research Librarians, Chicago, 2000. URL: <http://www.ala.org/ala/mgrps/divs/acrl/standards/standards.pdf> (2015-07-19)
2. ACRL, Presidential Committee on Information Literacy: Final Report, Association of College and Research Librarians, Washington, D.C., 1989. URL: <http://www.ala.org/ala/mgrps/divs/acrl/publications/whitepapers/presidential.cfm> (2015-08-19)
3. Agencije za znanost i visoko obrazovanje. URL: <http://mozvag.srce.hr/preglednik/pregled/hr/tipvu/odabir.html> (2015-08-27)
4. Špiranec, Sonja; Banek Zorica, Mihaela. Informacijska pismenost : teorijski okvir i polazišta. Zagreb : Zavod za informacijske studije, 2008.
5. Aparac Jelušić, Tatjana. Obrazovanje na daljinu i podrška knjižnica. // Časopis Edupoint 4, 29(2004). URL: <http://edupoint.carnet.hr/casopis/29/clanci/1.html> (2014-12-20)
6. Petr Balog, Kornelija. Prema kulturi vrednovanja u visokoškolskim knjižnicama. Osijek: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera, 2010.
7. Petrank, Jelka; Aparac-Jelušić, Tatjana. Knjižnice na hrvatskim sveučilištima : tradicija i promjene. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 48, 1(2005)
8. Rice-Lively, Mary Lynn; Racine, J. Drew. The role of academic librarians in the era of information technology. // Journal of Academic Librarianship 23, 1(1997). Academic Search Complete. URL: www.ebscohost.com (2014.12-27)
9. Tadić, Katica. Rad u knjižnici. Opatija : Naklada Benja, 1994.
10. Zakon o knjižnicama. URL: <http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/267274.html> (2014-12-23)

¹⁶ Podaci preuzeti sa stranica Agencije za znanost i visoko obrazovanje. URL: <http://mozvag.srce.hr/preglednik/pregled/hr/tipvu/odabir.html> (2015-08-27)

¹⁷ Zakon o knjižnicama. URL: <http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/267274.html> (2014-12-23)

IZ SPECIJALNIH KNJIŽNICA

6

BOLNIČKA KNJIŽNICA

Knjižnica Opće bolnice Varaždin specijalna je knjižnica osnovana 1. kolovoza 1964. godine i jedina je knjižnica ovog tipa u Sjevernoj Hrvatskoj. Rad knjižnice temelji se na uslugama koje pruža zdravstvenim djelatnicima matične ustanove te posredno pacijentima u svrhu promicanja i očuvanja zdravlja stanovnika. Poslove knjižničara tijekom 50 godina rada obavljali su Olga Ciler, Miroslav Fulir, koji je do 1964. godine obavljao poslove šefa općih poslova i „koji je svaki novi časopis odmah raznosio po odjelima bolnice“¹, Lidiya Herceg kao pomoćno osoblje, Vid Lončarić, prof. od 1982. do 2007. godine kada odlaskom u mirovinu dolazi Marina Sakač, prof., dipl. bibl. koja danas vodi knjižnicu. Osnivanje knjižnice vezano je uz potrebu razvoja stručnog i znanstvenoistraživačkog rada liječnika sjeverozapadne regije², odnosno Medicinskog centra Varaždin koji je 1964. godine nastao integracijom Zavoda za javno zdravstvo, Doma zdravlja i Opće bolnice Varaždin. Knjižnica je za potrebe ovih ustanova pribavljala stručnu medicinsku literaturu i оформila bogat knjižni fond. Sastojala se od centralne knjižnice te priručnih knjižnica pojedinih bolničkih odjela. Godišnja nabava je u prosjeku obuhvaćala oko stotinjak inozemnih naslova časopisa i pedesetak naslova domaćih časopisa. Samostalne publikacije klasificirale su se prema rubrikatoru Medinform i pohranjivale na kataložnim listićima u abecednom i mjesnom katalogu, a kontinuacija periodike vršila se prema vlastitom sustavu – preinačenom Kardexu. Prema navodima Knjižnica je isprva bila smještena u tadašnjoj sindikalnoj dvorani da bi se 1978. godine preselila u zgradu nove kirurgije. Obrizi za fond i tekućoj problematiči u radu knjižnice govore i novinski prilozi objavljeni u Zdravstvenom vjesniku – Glasilu radnika Medicinskog centra Varaždin koji je izlazio od 1976. do 1980. godine u obliku mjeseca sa svrhom informiranja djelatnika Bolnice.

¹ Pospiš, M. (1998.) O djelatnosti za znanstvenoistraživački rad. U: Acta Medicorum: Stota obljetnica opće javne gradske bolnice u Varaždinu : 1898-

1998. 24 (Suppl.1), 79.

² Isto. Str 78.

Biblioteka u novim prostorijama

Prošlog je tjedna Centralna biblioteka, koja je kao što znamo bila smještena u Sindikalnoj dvorani, preseljena u prostorije u podrumu nove Kirurgije.

Zajedno sa preseljenjem u nove i adekvatne prostorije treba riješiti nekoliko važnih stvari. Kod toga prevratno se misli na potrebu objedinjavanja i sakupljanja u biblioteci časopisa i knjiga koji se sada nalaze na odjelima. Tokom prošlih godina razvila se praksa stvaranja mini-biblioteka na odjelima. Jasno, ova praksa i dalje će se braniti isticanjem potrebe stalnog korištenja časopisa i knjiga. Potpuno vraćanje i objedinjavanje časopisa i knjiga u biblioteci teško da će se moći postići i to ne treba forsirati. Odjeli bi trebali vratiti časopise starijih godišta koja su u većoj mjeri van upotrebe.

Osim toga potrebno je donijeti i pravilnik bibliotekе kojim bi se između ostalog regulirali i rokovi posudivanja knjiga i časopisa. Još uvijek oskudna sredstva onemogućavaju nabavu knjiga u više primjeraka. Česta je pojava dužeg zadržavanja knjiga, što onemogućava da se njima služi veći broj korisnika. Iluzorno je razmišljati da se ovakva ponašanja mogu spriječiti nekakvim kaznama. Korisnici knjiga trebali bi se u pogledu posudivanja knjiga ponašati disciplinirano, baš kao u vrijeme školovanja i studija.

Osim toga valjalo bi razmislići o uvođenju članarine, kako bi se na taj način sakušala veća sredstva za nabavu knjiga.

Uspjeje li se sve ovo postići stvorit će se normalni uvjeti za rad biblioteke i tek onda ona će stvarno postati »centralna« i mjesto stručnog rada i uzdizanja.

SURADUJUJE
U ZDRAVSTVENOM
VJESNIKU!

Biblioteka u novim prostorijama (1978.) Zdravstveni vjesnik: glasilo radnika Medicinskog centra Varaždin, 28. veljače 1978. (3) 21, 4.

Daljnji razvoj knjižnične djelatnosti vezan je uz sudjelovanje u izdavačkoj djelatnosti Medicinskog centra osnivanjem znanstveno-stručnog časopisa Acta Medicorum 1975. godine, s podnaslovom: glasilo liječnika Sjeverozapadne hrvatske gdje je knjižnica sudjelovala u uređivanju bolničkog časopisa i izradi bibliografija radova.

„Knjižnična služba naše ustanove vrlo se brzo prilagođava usvajanju suvremenih informacijskih tehnologija i primjeni nekonvencionalnih knjižničnih medija“³, navodi pokojni prim. Miroslav Pospiš, voditelj Znanstvene jedinice i dugogodišnji urednik Acte Medicorum.

Unaprijediti rad Centralne biblioteke

Razvoj Medicinskog centra Varaždin u posljednjih deset godina doveo je do značajnog porasta broja zdravstvenih radnika. Sve veći broj zdravstvenih radnika se doškoluje, odlazi na specijalizaciju i postdiplomske studije, stvaraju se polagano uvjeti za organiziranje timova iz pojedinih supspecijalnosti.

Sve to, uz pravo i obvezu zdravstvenih radnika na stalnu edukaciju, postavilo je nekoliko problema od kojih je i reorganizacija Centralne biblioteke. Fond Centralne biblioteke je danas raspoređen na male biblioteke u pojedinim radnim jedinicama. Prostorije u kojima radi biblioteka neadekvatne su, a ni kadrovska ekipiranost nije zadovoljavajuća. Posljedica takvog stanja je u tome što se fond biblioteke nedovoljno koristi, a čuvanje bibliotečnog materijala je nezadovoljavajuće.

Uvidjevši te probleme, prije dvije godine Radnički savjet imenovao je Upravni odbor biblioteke i zadužio ga da iznade i predloži reorganizaciju rada Centralne biblioteke. Upravni odbor biblioteke, zbog neodavanja pojedinih članova sastao se je u paravrata, ali na žalost u vrlo o-

krnjenoj sastavu. Zaključeno je da se reorganizacija biblioteke provodi postepeno.

Prvo i osnovno potrebno je smjestiti biblioteku u odgovarajuće prostorije, koje će, ne samo osigurati pohranu bibliotečnog materijala, nego i omogućiti normalno korištenje materijala zdravstvenim radnicima. Prijemom još jednog bibliotekara i pomoćnog radnika treba osigurati moderno vođenje biblioteke, te osigurati da biblioteka bude otvorena i posluje podne kako bi se njome moglo koristiti što više radnika. Nabavkom aparat-a za fotokopiranje treba olakšati korištenje bibliotečnog fonda.

Kad se svi ovi uvjeti za normalno funkcioniranje biblioteke ostvare pristupilo bi se povlaćenju i sredinju periodike u Centralnu biblioteku. Nakon sredinju periodike pristupit će se povlaćenju i ostalog fonda biblioteke. Jasno je da će izvjesstan broj bazičnih knjiga i dalje biti u radnim jedinicama, a u cilju osiguranja njihovog normalnog i kontinuiranog rada.

Evo, to su preporuke Upravnog odbora biblioteke pa se nadamo da će njihovom realizacijom biti stvorena moderna biblioteka što treba pridonijeti unapređenju stručnog i znanstvenog rada, koji moramo to priznati, nije onakav kakav bi mogao biti.

dr Želimir Beer

Beer, Želimir: *Unaprijediti rad Centralne biblioteke (1980.) Zdravstveni vjesnik: glasilo radnika Medicinskog centra Varaždin, listopad-studeni (5) 53/54, 3.*

Od 1990. godine započinju finansijski problemi u nabavi časopisa i knjiga. Knjižni fond se značajno reducira otkazivanjem pretplata, a dezintegracijom Medicinskog centra i osnivanjem Opće bolnice Varaždin 1994. godine knjižna se građa nabavlja za potrebe djelatnika ove ustanove. Od 2. veljače 1995. godine knjižnična djelatnost se obavlja u okviru Znanstvene jedinice Opće bolnice.⁴ Rad na izdavanju časopisa i dalje se nastavlja, ali mijenja podnaslov u „Glasilo djelatnosti za znanstvenoistraživački rad Opće bolnice Varaždin“.

Fond knjižnice danas uključuje domaće i inozemne medicinske časopise i monografije u tiskanom i električnom obliku, uključujući zbirku magistarskih radova, doktorskih disertacija, zavičajnu i digitalnu zbirku.

U ovom trenutku fond knjižnice u Metelovoj bazi broji 2 490 svezaka monografskih publikacija i 18 400 svezaka časopisa u tiskanom obliku. Članstvom ustanove u nacionalnom Biomedicinskom konzorciju korisnicima su od 2005. godine na raspolaganju i električni časopisi i baze podataka iz područja **biomedicine** koje financira MZOS.

⁴ Tumpić, S. (1998.) Djelatnost za opće, kadrovske i pravne poslove. U: Acta Medicorum: Stota obljetnica opće javne gradske bolnice u Varaždinu : 1898-1998. 24 (Suppl.1), 84.

Jedna od bitnih usluga bolničkih knjižnica je i međuknjična posudba koja se razvila sustavnim povezivanjem bolničkih i medicinskih knjižnica sa svrhom razmjene biomedicinskih izvora. U tu namjenu se izrađuju i skupni katalozi biomedicinske periodike na nacionalnoj razini u čemu i naša knjižnica sudjeluje.

Razvoj informacijske i komunikacijske tehnologije i njihova primjena u svim poljima ljudskog djelovanja te potreba za brzim pristupom izvrima znanja bitno su utjecali na razvoj i poslovanje knjižnice. Promjena načina znanstvenog komuniciranja uvjetovala je planiranje i uvođenje online usluga. Reorganizacija fonda kojoj se pristupilo 2008. godine zbog standardizacije knjižničnog poslovanja trajala je dvije godine i uključivala je nabavu knjižničnog programa, tj. informatizaciju knjižničnog poslovanja, ustrojavanje novih zbirki, usklađivanje klasifikacijskog sustava / reklasifikaciju, resigniranje i reviziju dostupnog fonda.

Za obradu stručne građe od 2008. godine koristi se medicinska klasifikacija NLM -National Library of Medicine, za predmetnu obradu predmetnice tezaurusa Medical Subject Headings -MeSH te ISBD standardi za kataložne opise. Ubrzo je izrađen online katalog knjižnice i mrežne stranice s namjerom edukacije i poticanja korisnika na samostalno korištenje biomedicinskih informacijskih izvora. Pristup internetu pomoću statične IP adrese ustanove omogućio je korištenje besplatnih probnih pristupa biomedicinskim časopisima i knjigama inozemnih izdavača te Evidence-Based Medicine izvorima. Od 2009. godine knjižnici je omogućen i pristup bazama namijenjenima članovima akademске i istraživačke zajednice. Znanstvenoistraživačka djelatnost i obaveza periodične reakreditacije znanstvene organizacije nametnula je potrebu pohrane i vrednovanja znanstvene produckcije ustanove, a pristup međunarodnim indeksnim i citatnim bazama omogućio je bibliometrijske usluge praćenja indeksiranosti i citiranosti znanstvenih radova korisnika. Da bi unaprijedili uvjete za bavljenje znanstvenim radom i vidljivost publicističke aktivnosti naših liječnika u široj znanstvenoj zajednici, od 2014. godine u Hrvatskoj znanstvenoj bibliografiji – CROSBI, u kojoj je Opća bolnica Varaždin upisana kao znanstvenoistraživačka ustanova, okupljamo i uređujemo znanstvenu produkciju naših korisnika.

Uz zbirke na tradicionalnim medijima u knjižnici se postupno razvija i zbirka digitalne građe. Tako je pokrenuta digitalizacija građe koja ima povijesnu, kulturnu i dokumentacijsku vrijednost, a u koju su uključeni naslovi mjesne zavičajne zbirke koja u povijesnom kontekstu govori o zdravstvenoj djelatnosti Opće bolnice Varaždin kao i o razvoju zdravstva varaždinske regije. Među digitaliziranim svescima posebno se mogu izdvojiti publikacije Stota obljetnica Opće gradske javne bolnice u Varaždinu 1898.-1998., u izdanju Djelatnosti za znanstvenoistraživački rad u kojoj se opisuje razvoj djelatnosti bolničkih odjela, zatim fotomonografija Lječilište Klenovnik : za liječenje bolesti pluća kraj Ivana u hrvatskom Zagorju iz 1928. godine te spomenica Bolnica Novi Marof : (bolnica na majuru) : stogodišnjica bolničke djelatnosti u Novom Marofu i 65. obljetnica Bolnice za plućne bolesti i TBC Novi Marof, autora dr. Lovre Manenice čija je obitelj dala suglasnost za postupak digitalizacije.

UDK 61

ISSN 0350-1167

ACTA MEDICORUMGLASILO ZA ZNANSTVENOISTRAŽIVAČKI RAD
OPĆE BOLNICE VARAŽDINTHE JOURNAL OF SCIENTIFIC UNIT
OF GENERAL HOSPITAL VARAŽDIN

STOTA OBLJETNICA OPĆE JAVNE GRADSKE BOLNICE U VARAŽDINU 1898. - 1998.

ACTA MED GODIŠTE 24 Suplement 1 STR 1-94 VARAŽDIN 1998.

Acta Medicorum: Stota obljetnica Opće javne gradske bolnice u Varaždinu : 1898-1998. 24, Suppl.1.

Unatoč privremenoj obustavi izlaženja Acte Medicorum 2007. godine, znanstvenoistraživački rad liječnika se nastavio objavljivanjem u domaćim i inozemnim časopisima. Hrvatska znanstvena bibliografija bilježi preko stotinu radova, ponajviše znanstvenih, preglednih i stručnih članaka za razdoblje od 2007. godine do danas, objavljenih pod adresom ustanove. Ponovno pokretanje časopisa koje je u postupku otvara nove mogućnosti razvoja knjižničnih usluga. Iskustva u radu s bibliografskim metapodacima i razumijevanje sustava znanstvenog izdavaštva definira ulogu i zadaće knjižnice u znanstvenoistraživačkoj i izdavačkoj djelatnosti matične ustanove.

Zagovaranje otvorenog pristupa radovima, povećanje njihove vidljivosti u domaćoj i međunarodnoj javnosti kroz mrežno izdanje i pohranu časopisa na Portalu znanstvenih časopisa RH, podrška u postupku indeksiranja časopisa u međunarodnim indeksnim bazama, samo su neke od mogućnosti participacije knjižnice u izdavačkoj djelatnosti matične ustanove. Osim toga, članstvo knjižnice u nacionalnom knjižničnom konzorciju osigurava korisnicima pristup pretplaćenim znanstvenim časopisima i bazama podataka i time im omogućuje praćenje recentne biomedicinske literature koje doprinosi razvoju kvalitete zdravstvene skrbi, osigurava uvjete za znanstvenoistraživački rad liječnika koji je vrijedan doprinos razvitku biomedicinske znanosti, a što bez suvremeno opremljenih knjižnica i stručnog osoblja nije moguće.

Marina Sakač
Knjižnica Opće bolnice Varaždin

Literatura:

1. Pospiš, M. (1998.) O djelatnosti za znanstvenoistraživački rad. U: *Acta Medicorum: Stota obljetnica opće javne gradske bolnice u Varaždinu : 1898-1998. 24 (Suppl.1), 78-80.*
2. Tumpić, S. (1998.) Djelatnost za opće, kadrovske i pravne poslove. U: *Acta Medicorum: Stota obljetnica opće javne gradske bolnice u Varaždinu : 1898-1998. 24 (Suppl.1), 84.*

BISKUPIJSKA KNJIŽNICA VARAŽDIN

POVIJEST I OSNIVANJE

Od samog osnutka Varaždinske biskupije njezin prvi biskup mons. Marko Culej mislio je i na buduću knjižnicu te je vodio računa o prikupljanju građe koja se povećavala ostavštinama umrlih svećenika, donacijama i kupnjom nove građe. Brigu o tom početnom knjižnom fondu, tj. o knjižnici u nastajanju, 2002. godine povjerio je svećeniku Damiru Bobovcu, današnjem predstojniku Knjižnice.

Prilikom izgradnje biskupijskog kompleksa u Zagrebačkoj 3 predviđen je i prostor za knjižnicu, konkretno za čitaonicu i spremište, u koje je potom bila smještena postojeća građa u međuvremenu povećana za ostatke ostataka knjižnice Zbornog kaptola čazmansko-varaždinskoga Sv. Duha. Sa sustavnom inventarizacijom, klasifikacijom, katalogizacijom i zaštitom građe počelo se 2009. zapošljavanjem stručnog kadra u osobi Irene Gotal, dipl. knjižničarke, koja i danas vodi knjižnicu, a od 2014. godine u knjižnici radi i knjižničarka Ivana Anđelković.

Ostvarenjem svih potrebnih uvjeta za njezin osnutak i registraciju, Biskupijska knjižnica Varaždin je službeno i formalno osnovana kao specijalna knjižnica u sastavu Varaždinske biskupije 30. studenoga 2012. dekretom biskupa mons. Josipa Mrzljaka. Tom je prilikom odobren i njezin pravilnik te imenovan personal (predstojnik, voditeljica, knjižnični odbor).

Knjižnični prostori znatno su uvećani 2013. godine dvama novim suvremeno opremljenim spremištima ukupne veličine od oko 160 m².

FOND

Knjižnica, s obzirom na svoju narav, nabavlja građu uglavnom s područja teologije, religijskih znanosti, filozofije, povijesti, povijesti umjetnosti i graničnih područja. Najviše građe, kao što je već navedeno, nabavlja putem ostavština pokojnih svećenika te zamjenom sa srodnim knjižnicama, a u novije vrijeme nastoji pratiti, nabavljati i kompletirati nova izdanja pa je redoviti preplatnik 35 hrvatskih i inozemnih časopisa, kao i izdanja renomiranih nakladnika s područja religije i srodnih znanosti. Fond Biskupijske knjižnice Varaždin obuhvaća u najvećoj mjeri tiskanu građu (monografije i serijske publikacije), no posjeduje i sitni tisak (brošure, razglednice, fotografije, dočitnici, letci) te nekoliko primjeraka audio-vizualne građe. Knjižnični fond obuhvaća oko 30 000 primjeraka knjižne građe te oko 200 naslova serijskih publikacija hrvatskih i stranih izdavača. Postupak stručne obrade građe još traje, a obrađena građa dostupna je korisnicima.

Fond knjižnice obuhvaća i nekoliko zbirk:

- Zbirka „Bračno savjetovalište“ – Zbirka koja sadrži građu iz područja psihologije, psihoterapije i komunikacija, a riječ je o priručnoj biblioteci Bračnog savjetovališta Varaždinske biskupije. Sadrži nešto više od 200 naslova.
- Zbirka „Čazmansko-varaždinski kaptol“ – Zbirka koja se sastoji od ostataka biblioteke Zbornog čazmansko-varaždinskog kaptola povjerenog našoj Knjižnici. Sadrži nešto više od 5000 jedinica građe, te 50-ak naslova serijskih publikacija, a predstavlja najvrjedniji i najstariji dio fonda naše

knjižnice. Građa ove zbirke još nije obrađena ni dostupna kako u katalogu tako ni korisnicima.

- Zbirka „Josip Mrzljak” – zbirka koja nastaje na temelju darova sadašnjeg varaždinskog biskupa mons. Josipa Mrzljaka. Riječ o dijelovima osobne biskupove biblioteke koje je velikodušno prepustio našim korisnicima. Zbirka neprestano raste pristizanjem novih naslova, a građa je u otvorenom pristupu.

- Zbirka „Josip Sabol” – zbirka je nastala darom svećenika varaždinske biskupije prof. dr. Josipa Sabola, a sadrži 179 vrijednih jedinica građe, ponajviše rječnika, enciklopedija i leksikona na stranim jezicima. Građa se nalazi u otvorenom pristupu, ali se ne posuđuje.

- Zbirka “Marko Culej” – zbirka je nastala na temelju ostavštine prvog varaždinskog biskupa, pokojnog mons. Marka Culeja. Zbirka sadrži nešto više od 1 200 jedinica građe, no, pronalaskom novih, građa se dodaje postojećoj zbirki. Građa se nalazi u otvorenom pristupu.

- Zbirka „Repozitorij Varaždinske biskupije” – zbirka u nastajanju i obradi, a obuhvaća svu građu (tiskane monografije, letke, brošure, plakate, AV građu, digitalnu građu) koju izdaje u vlastitoj nakladi Varaždinska biskupija ili njeni svećenici, vjeroučitelji i zaposlenici.

- Zbirka „Župa Legrad” – župna knjižnica koja se čuva u prostorima naše knjižnice. Građa još nije obrađena ni dostupna javnosti, a nalazi se u zatvorenom spremištu.

Osim navedenih zbirki, u nastajanju i obradi su još i referentna zbirka, kao i zbirke vrijedne građe te doktorskih disertacija i magistarskih radova.

On-line katalog Biskupijske knjižnice Varaždin, zahvaljujući Metelwin programskom proizvodu za knjižnice, dostupan je korisnicima za pretraživanje obrađene građe. Trenutno sadrži zapise o oko 10 000 monografskih jedinica građe objavljenih nakon 1945. godine i oko 150 naslova raznih vrsta serijskih publikacija. Ostala građa u posjedu knjižnice svakodnevno se obrađuje pa time raste i broj dostupnih zapisa za pretraživanje i posudbu građe. Budući da knjižnica posjeduje i velik broj vrlo stare i rijetke građe, planirana je i digitalizacija najvrjednijih primjeraka kako bi se građa zaštitila i što bolje sačuvala. U sklopu modernizacije web stranica Varaždinske biskupije i Biskupijska knjižnica dobiva svoj medijski web prostor koji je u funkciji od svibnja 2015. godine te je time još više olakšana komunikacija s potencijalnim i postojećim korisnicima naše knjižnice.

Irena Gotal
Biskupijska knjižnica Varaždin

U KONTEKSTU

7

RASUTA BAŠTINA LEOGLAVSKIH PAVLINA

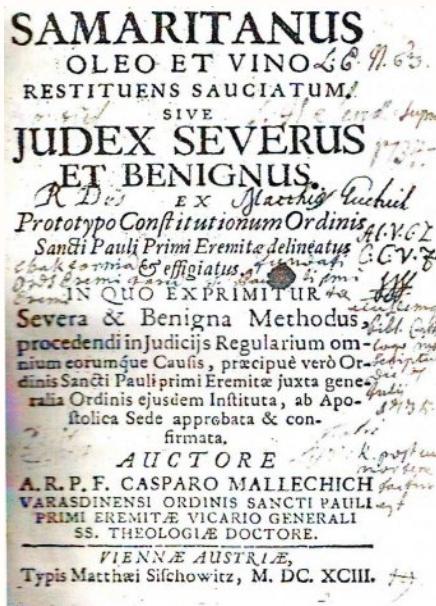
Samostanske su knjižnice bogate riznice knjižnog blaga kojeg su očuvale kroz stoljeća. O njima je D. Kušen svojevremeno napisao: „Koliko je od presudne važnosti bilo u prošlosti stvoriti, primjereno odlagati i brižno čuvati svjedočanstvo tih vremena, toliko je važno i danas u suvremenom okruženju povesti računa o dalnjem očuvanju tog segmenta naše pisane kulturne baštine, njegovom evidentiranju, eventualnoj restauraciji i konzervaciji te dalnjem primijerenom čuvanju i korištenju.“¹ Jedna od njih bila je i pavlinska knjižnica u Lepoglavi koju povjesničari navode kao najljepšu, najbogatiju i najveću knjižnicu onog doba.

Godinama su pavlini donosili brojne knjige s čestim putovanja stvarajući tako knjižni fond najveće i najljepše knjižnice. Kao njezini utemeljitelji spominju se Gašpar Malečić i Ivan Krištolovec. Kako su pavlini već 1503. godine otvorili prvu gimnaziju u kojoj se učio početni stupanj sedam slobodnih umijeća – gramatika, logika, retorika, aritmetika, astronomija, geometrija i glazba, za potrebe školovanja mladeži trebala im je bogato opremljena knjižnica. Ante Sekulić navodi da je Gašpar Malečić uredio „preogromnu knjižnicu, najveću tada u našoj Kraljevini, koja je obilovala ne samo rukopisima već i tiskanim djelima“, na više jezika i iz više znanstvenih struka.

¹ Kušen, Dražen. Obrada i opis arhivskoga gradiva u arhivima franjevačkih samostana istočne Hrvatske. 41. savjetovanje HAD-a. Karlovac: Hrvatsko arhivističko društvo, 2006. [http://www.had-info.hr/rad-drustva/izlaganja/170-obrada-i-opis-arhivskoga-gradiva-u-arhivima-franjevackih-samostana-istocnehrvatske. \(2015-10-01\).](http://www.had-info.hr/rad-drustva/izlaganja/170-obrada-i-opis-arhivskoga-gradiva-u-arhivima-franjevackih-samostana-istocnehrvatske. (2015-10-01).) Citirano prema: Krtalić, Maja; Čop, Tihomira; Hassenay, Damir. Organizacione pretpostavke zaštite knjižne baštine u samostanskim knjižnicama. // Libellarium III, 2(2010), str. 116. 2 Sekulić, Ante. Pavlinski prinosi hrvatskoj knjiženosti. Zagreb : Sekcija DHK i Hrvatskog centra P.E.N.-a za proučavanje književnosti u hrvatskom iseljeništvu, 1997. Str. 459.

Od tada središte samostana nije samo kapela nego i knjižnica, smještena u sredini samostana, blizu crkve. Koliko je značenje knjižnica imala u očima njezinih osnivača govori podatak da je Malečić uspio od pape Inocenta XII. ishoditi dvije zabrane kojima se pod prijetnjom izopćenja zabranjuje posudititi ili odnijeti bilo koju knjigu iz samostanske knjižnice. Uz knjige, pavlinski ljetopisci imaju obvezu zapisivanja svih važnijih događaja i ti se zapisi čuvaju u knjižnici. Kako je knjižni fond bivao svakim danom sve veći, pavlini na poticaj Ivana Krištolovca počinju graditi novu, prostraniju knjižnicu. Gradnja iste započinje 1710. i završava 1711. godine, usporedno s dovršetkom zapadnog pročelja produljene crkve. Novi je prostor bogato ukrašen te ona slovi kao jedina tako urešena ranobarokna samostanska knjižnica. Kao glavni samostan pavlina u Hrvatskoj i cijeloj provinciji, Lepoglava je uz knjižnicu imala i svoj skriptorij u kojem nastaju brojna pavlinska djela i još brojniji prijevodi. Tako se spominju i prijevodi papinskih bula te papinskih pisama, a bula pape Grgura XI. slovi kao najljepša hrvatskoglagogolska isprava XVI. stoljeća.

Odredbom poglavara pavlinskog reda Nikole II. iz davne 1355. godine knjige iz samostana ne smiju se prodavati ni darivati pa bavljenje knjigom - pisanje i prepisivanje kao i čuvanje istih - postaje častan i ugledan posao. Lepoglavski samostan je u to doba pun misala i brevijara te rukopisnih propovijedi pisanih hrvatskim jezikom na glagoljici. Pavlini pišu i nabožnu poeziju pa su 1644. godine objavili „Pavlinski zbornik“ – knjigu koja svjedoči o književno-liturgijskoj tradiciji u obredima. Prvu povijest pavlinskog reda napisao je Andrija

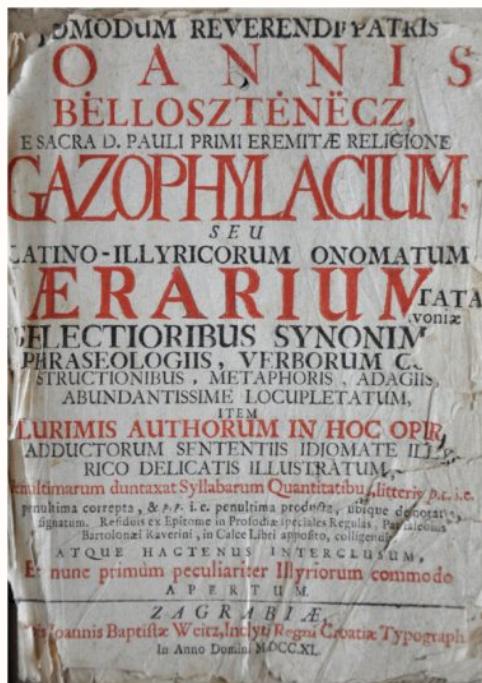
Samaritanus Gašpara Malečića
Izvor: Franjevački samostan u Varaždinu

knjigom - pisanje i prepisivanje kao i čuvanje istih - postaje častan i ugledan posao. Lepoglavski samostan je u to doba pun misala i brevijara te rukopisnih propovijedi pisanih hrvatskim jezikom na glagoljici. Pavlini pišu i nabožnu poeziju pa su 1644. godine objavili „Pavlinski zbornik“ – knjigu koja svjedoči o književno-liturgijskoj tradiciji u obredima. Prvu povijest pavlinskog reda napisao je Andrija

Eggerer pod naslovom „Fragmen panis corvi proto-eremitici“, tiskanu u Beču 1663. godine, dok je najznačajnije ime iz reda pavlinskih pisaca Ivan Belostenec. Uz zbirku pjesama „Bogumila“ te „Deset propovijedi o Euharistiji“, njegov latinsko-hrvatski i hrvatsko-latinski rječnik „Gazophylacium“ na-jeće je leksikografsko djelo do danas.

U to doba u Europi je postojao tek jedan enciklopedijski rječnik kojeg su stvarali brojni stručnjaci-leksikografi, dok je Belostenec svoj rječnik napisao sam. Knjižnični fond pavlinske knjižnice obogaćivali su i zbornici pjesama s notama Leopolda Feiczingera, kantora i rectora chorii u samostanu – „Sacra Philomela“ i „Myropolaeum spiritual“, koji su ostali u rukopisu. Pavlinski rad na crkvenoj je pučkoj popijevci u 16. i 17. stoljeću toliko značajan da ide u red najznačajnijih kulturnih dostaiguća i nastojanja naše sredine toga vremena. Tri zbornika propovijedi na hrvatskom jeziku Mihaela Krištofića, profesora i doktora teologije, ljetopis lepoglavskog i remetskog samostana Adama Kolečanja ostali su u rukopisu i danas im je sudbina nepoznata. Djela Gašpara Malečića, Bedekovićev zbornik propovijedi za pavlinske blagdane i popis svetaca, prijevodi Ivana Krištolovca te „Brevis relatio“ iz 1722. godine, pohranjeni danas u budimpeštanskoj knjižnici, samo su neki od naslova bogate pavlinske knjižnice. O povijesti pavlinskog reda pisao je i Nikola Benger, a njegovo je djelo i katalog pavlinskih pisaca – Catalogus autorum. Djelo je, kao i mnoga druga, ostalo većinom u rukopisu. Najopsežnije djelo starije hrvatske književnosti „Cvet sveteh“ nastalo je u samostanskem skriptoriju, a napisao ga je pavlin Hilarion Gašparoti. Iskrena Gašparotijeva namjera bila je da se knjige čitaju u puku, što se i dogodilo. Olga Šojat o tome je napisala: „Premda je autoru prvenstveni zadatak bio da podiže religioznu i moralnu razinu puka, to je djelo postiglo još jednu svrhu: postalo je zabavno štivo, neka vrsta beletristike, te je prodrlo ne samo u seljačke kućerke nego i u građanske domove, pa i u knjižnice odličnika; sa

zanimanjem se čitalo u vrijeme kad je objavljeno, ali još i niz desetljeća kasnije.“³ Brojna su i djela anonimnih autora pavlina koji se zbog skromnosti nisu potpisivali. Jedan od posljednjih pavlina, Tituš Brezovački, napisao je u samostanu svog „Mati-jaša Grabancijaša dijaka“ te pjesmu „Jeremijuš“. Neka od pavlinskih djela sačuvana su u pavlinskim središnjim knjižnicama u Krakovu i Čenstohovi. Pronađena su tamo i predavanja iz filozofije, logike i teološka rasprava o anđelima. Pavlini, uz službeni latinski, za bogoslužja prevode na narodni, hrvatski kajkavski jezik s nakanom da budu bliže s narodom te da ih on razumije. „Veliko bogatstvo u samostanima mogli su koristiti samo oni koji su ga stekli: bogatstvo su bile knjige koje carska komisija nije znala cijeniti. Ili pak zbirke medicinskih instrumenata i lijekova, (...). Bogatstvo su bili školovani ljudi, koji su odlukom o ukidanju reda ostali bez sredstava za život (...)“ napisao je Josip Bratulić.⁴

Gazophylacium Ivana Belostenca,
1. izdanje iz 1740. godine
Izvor: Gradska knjižnica Ivana Belostenca Lepoglava

Ukinuće nekih vjerskih redova iskoristili su Beč i Pešta kao prigodu da opljačkaju vrijedno knjižno blago koje se stoljećima skupljalo u tim samostanima i tako osiromaše knjižni fond u hrvatskim zemljama. Iz pavlinskih samostana u Hrvatskoj u sveučilišnu knjižnicu u Pešti otpremljeno je 96 inkunabula od kojih su 43 bile iz lepoglavskog samostana. „Otežavajuća je

okolnost bila i to što su upravo u to vrijeme Mađari stvarali svoju sveučilišnu knjižnicu u Pešti pa su iskoristili ukinuće vjerskih redova za bogaćenje te knjižnice knjigama iz hrvatskih samostana.“⁵

Za to je vrijeme Eva Verona rekla – „počelo je razdoblje koje se može s pravom nazvati najtragičnijim u povijesti hrvatskih knjižnica“⁶, a peštanska je knjižnica smatravši nepotrebnim dala uništiti i

³ Sekulić, Ante. Pavlinski prinosi hrvatskoj knjiženosti. Zagreb : Sekcija DHK i Hrvatskog centra P.E.N.-a za proučavanje književnosti u hrvatskom iseljeništvu, 1997. Str. 459.

⁴ Bratulić, Josip. Školska djelatnost hrvatskih pavlina. // Kaj 21, 3/5(1988), str. 86.

⁵ Stipčević, Aleksandar. Socijalna povijest knjiga u Hrvata, knj. 2. Zagreb : Školska knjiga, 2005. Str. 324.

⁶ Verona, Eva. Jozefinske bibliotečno političke mjere s osobitim osvrtom na sudbinu Kr. Akademije (današnje Nacionalne i sveučilišne biblioteke) u Zagrebu. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 24, 1-4(1979-1980), str. 3.

„nekoliko tisuća primjeraka pojedinih hrvatskih tiskanih knjiga iz pavlinskog samostana u Lepoglavi, među kojima se našlo i 499 primjeraka glomaznog dvotomnog rječnika *Gazophylacium pavlina Ivana Belostenca*.⁷ Time je nepovratno izgubljen značajni dio pisane baština hrvatskog naroda, u konačnici i baštine čovječanstva. Knjižna građa pavlinske knjižnice iz Lepoglave raznesena je na različite strane svijeta pa kao takva u lepoglavskom samostanu više ne postoji. Suvremena tehnologija nudi nam mogućnost preuzimanja građe u digitaliziranom obliku, s obzirom na to da nije vjerojatno da bi se mogla vratiti u izvornom. „Ne smijemo zaboraviti niti veliki broj dokumenata što se nalaze u zemljama s kojima je Hrvatska u daljoj ili bližoj prošlosti bila u državnim odnosima (Austrija, Italija, Mađarska, kao i sljednice bivše Jugoslavije).“⁸

- rečenica je iz dokumenta Nacionalnog programa digitalizacije arhivske, knjižnične i muzejske građe - koja daje nadu u mogućnost povratka i formiranja pavlinske knjižnice.

Karmela Geček
Gradska knjižnica Ivana Belostenca Lepoglava

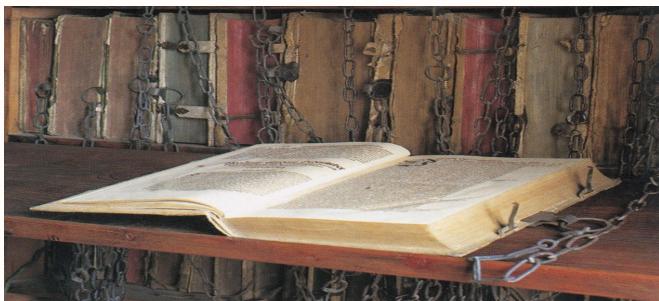
Literatura:

- Bratulić, Josip. Školska djelatnost hrvatskih pavilina. // *Kaj* 21, 3/5(1988), str. 81-87.
- Kušen, Dražen. Obrada i opis arhivskoga gradiva u arhivima franjevačkih samostana istočne Hrvatske. 41. savjetovanje HAD-a. Karlovac: Hrvatsko arhivističko društvo, 2006. <http://www.had-info.hr/rad-drustva/izlaganja/170-obrada-iopis-arhivskoga-gradiva-u-arhivima-franjevackih-samostana-istocnehrvatske>. (2015-10-01).
- Nacionalni program digitalizacije arhivske, knjižnične i muzejske građe. URL: http://europski-fondovi.eu/sites/default/files/dokumenti/Nacionalni_program_digitalizacije_arhivske_knj%C5%BEni%C4%8Dne_muzejske_gra%C4%91e.pdf (2015-10-01)
- Sekulić, Ante. Pavlinski prinosi hrvatskoj knjiženosti. Zagreb: Sekcija DHK i Hrvatskog centra P.E.N.-a za proučavanje književnosti u hrvatskom iseljeništvu, 1997.
- Stipčević, Aleksandar. *Socijalna povijest knjiga u Hrvata*, knj. 2. Zagreb : Školska knjiga, 2005.
- Šojat, Olga. „Cvet sveteh“ Hilariona Gašparotija (1714-1726) // *Croatica* : prinosi proučavanju hrvatske književnosti XV, 20-21(1984), str. 27-79.
- Verona, Eva. Jozefinske bibliotečno političke mjere s osobitim osvrtom na sudbinu Kr. Akademije (današnje Nacionalne i sveučilišne biblioteke) u Zagrebu // *Vjesnik bibliotekara Hrvatske*, 24, 1-4(1979-1980), str. 1-41.

⁷ Isto.

⁸ Nacionalni program digitalizacije arhivske, knjižnične i muzejske građe. URL: http://europski-fondovi.eu/sites/default/files/dokumenti/Nacionalni_program_digitalizacije_arhivske_knj%C5%BEni%C4%8Dne_muzejske_gra%C4%91e.pdf (2015-10-01)

KNJIŽNE KLETVE VS. "NIJE GRIJEH UKRASTI KNJIGU"

Libri catenati - rekonstrukcija "okovanih knjiga". Muzej grada Žďár nad Sázavou, Republika Česka

Priča o knjižnim kletvama stara je koliko i sama knjiga i njena krađa. Neovisno o motivima i mogućim plemenitim pobudama takvog čina, u nekim prošlim vremenima kad je knjiga bila teško dobavljiva i mukotrpno se prepisivala u samostanskim skriptorijima, krađa se tretirala kao kriminalan čin, a naknada štete se naplaćivala i zlatnim dukatima.

U namjeri da se zaštite od mogućih krađa, davni su „domišljati“ vlasnici ispisivali knjižne kletve (anateme), u nadi da će „devijantni knjigoljupci“ odustati od svojeg nauma, od kojih su neke: „Tko ukrade meni ovu knjigu, ne vidio Isusa Krista“ postale standardizirane, uz poneko „dodatno osiguranje“ poput „pekao se u vječnom paklu“, pa do ambicioznijih pokušaja poetizacije kletve: „ta knjiga mene žakna barića mandića na slavu božju i dive marije, i svetoga ivana krstitela, amen. Ki ukrade ovo slovo, utopil se kako olovo; ki ukrade ove knjige, mori ga ribe jile; ki ukrade ovu hartu, do doskal svetu martu. Amen, aleluja, bogu hvala.“ Naravno, ni prijetnje Božjom kaznom, a još manje ognjem paklenim nisu spriječile njenu krađu. Ex librisi, oznake vlasništva, još su jedan pokušaj da se doškoči „zaboravnima“ da vrate posuđeno. Lijepili su se na unutrašnjoj stranici prednjih korica i s vremenom su postali prava minijaturna umjetnička djelca. Vrlo je vjerojatno da su neke od knjiga upravo zbog njih i nestajale. Tadašnji su knjižničari, u očajnom nastojanju da sačuvaju fond, zaključili da moraju pokazati više smjelosti i profesionalne inovativnosti. Njihov junački naum je u konačnici rezultirao čudesnom pojavom „okovanih knjiga“, tzv. libri catenati, knjiga koje su se lancima vezale za stol.

Danas, u suvremeno opremljenim knjižnicama postavljaju se elektronički sustavi zaštite od krađe. Ni to, međutim, nije promijenilo ovu nesretnu naviku. Nedavno me iznenadio novinski prilog o ljubaznom policajcu koji dužnicima kuca na vrata i pristojno ih moli da vrate Kunderu i Tolstoja kako bi ih razdužio u knjižnici. Misleći da je riječ o fantastičnoj pripovijetcu još jednog anonimnog borhesovca, u nastavku čitam kako građanima ne prijete prekršajne prijave i akciju ne treba shvatiti kao utjerivanje duga, već pomaganje lokalnoj zajednici i građanima. Neobična suradnja gradske knjižnice u Koprivnici i policije pokazala se učinkovitom. Većina knjiga je pronađena i neoštećena vraćena u knjižnicu.

Eto, stoljeća su prošla od prve anateme i štošta se toga promijenilo. Knjižničari se više ne povijaju pod teretom glinenih ploča, papirus i pergamen relikti su prošlosti, stilus i gušće pero zamjenila je tastatura, police su virtualne, građa elektronička, edicije beskonačne, ali ljudske navike su ostale iste. I što nam preostaje? Napor oko mijenjanja posudbenih navika i čekanje Dana oprosta zakasnina u kršćanskoj maniri praštanja, prije nego nam ljubazni policajac pokuca na vrata.

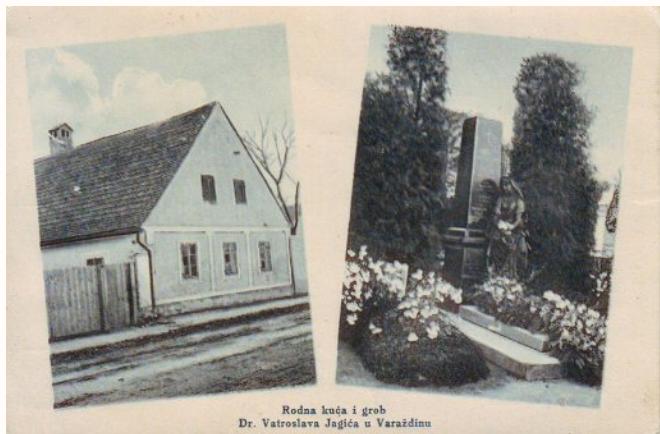

Ex libris koji se pripisuje A. Düreru s tekstom "sibi et amicis". Pripada Wilibaldu Pirkheimeru, savjetniku cara Karla V, bibliofilu i velikom Dürerovom prijatelju. Pretpostavlja se da je nastao prije 1503. godine.

Marina Sakač
Knjižnica Opće bolnice Varaždin

VATROSLAV JAGIĆ I KNJIGA

U staroj Biškupečkoj ulici na periferiji Varaždina, u domu uglednog čizmara, 6. srpnja 1838. godine rodio se Vatroslav Jagić. Kuća u kojoj je provodio djetinjstvo po mnogočemu se izdvajala od ostalih.

Rodna kuća i grobničica obitelji Jagić
Razglednica je vlasništvo varaždinske Gradske knjižnice.

Bila je jedna od ljepših, obnovljena nakon požara, a imala je i knjižnicu. Bila je to zbirka kajkavskih knjiga djeda Kraljeka koju je naslijedila Vatroslava majka Ana. Rado je čitala, a knjigama je snabdjevala i cijelo susjedstvo. Oni koji su znali, čitali su sami, a oni koji nisu, dolazili su zimi na čitateljska sijela koja bi organizirala. Djecu je podučavala čitanju onako kako je i sama učila kod sestara uršulinki pa se Vatroslav mogao pohvaliti da je u ABC-knjizi već došao do „Glava-lasi“. To znači da je prije škole savladao sastavljanje slova u slogove. Trebao je još savladati srikanje slogova ili „šlabekovanje“. U drugom razredu učitelj Marić toliko je inzistirao na lijepom pisanju da je, onima kojima to nije uspijevalo, prste vezao uz pero.

Još kao đak „normalke“ Jagić je pročitao gotovo sve djedove knjige. Jedne je godine s vršnjacima iz ulice čitao „Robinzonu“ u kajkavskom prijevodu. Kad su se umorili, odložili su knjigu i nastavili s igrom, a poslije bi sve zaboravili.

Zimi je majka htjela čitati „Robinzonu“ svojim susjedama, no nigdje ga nije bilo. Pronađen je, tek kad je snijeg okopnio, u dvorištu ispod jednog grma. Tako oštećeni primjerak čuvao je Jagić u svojoj knjižnici sve do duboke starosti. Obiteljsku knjižnicu tijekom školovanja popunjavali su štokavskom literaturom dva Jagićeva ujaka. Dio knjiga koji je kolao susjedstvom nikada nije vraćen, a ono

što je ostalo naslijedio je Vatroslav. Uvijek je žalio što je nestala rukopisna knjiga kajkavskih crkvenih i svjetovnih pjesama. Prisjećao se kako mu je djed uvijek oko Božića udijelio „cvanciku“ da mu kupi „Danicu Zagrebechku“ koju je objavljivao Ignac Kristijanović.

U zagrebačkoj gimnaziji Vatroslav je za izvrsno učenje bio nagrađen raskošnim izdanjem Gundulićevih „Djela“, crvenog kožnog uveza sa zlatorezom. Študio je da si može kupiti neka izdanja Matice ilirske, posebno „Kolo“, a s užitkom je čitao listove koje je sa sustanarima iz orfanotrofija kupovao zajedničkim prinosom. Među njima bio je i „Neven“. Čitao je „Kralja Dečanskog“ J. Subotića, Šafařikove „Slovanske starožitnosti“, omiljenog Adolfa Vebera Tkalcovića ... Knjige mu je rado posuđivao direktor koji mu je pomogao naći privatni smještaj.

Podučavao je sinove gospođe Struppi, a njihova sestra Sidonija povremeno bi im donosila užinu. Jednom im je donijela kavu i kruh namazan pekmezom. Kad se približila Jagićevu stolu, kruh je skliznuo s tanjurića i pekmez se zalijepio na otvorenu stranicu Lübkeovog „Reallexikona“. U to su mu vrijeme bile važnije knjige, ali kad je stasao za brak, oženio je Sidoniju. Jagić se već u mladosti počeo baviti znanstvenim radom i bio je zahvalan Kukuljeviću jer mu je dozvolio koristiti njegovu privatnu knjižnicu u kojoj je bilo i glagoljskih rukopisa.

Kad je dobio ključeve zagrebačkog Narodnog doma, danju i noću prebirao je po policama i prepunim sanducima, sve dok i službeno 1865. godine nije postao „izvjestitelj“ muzeja i knjižnice. Tada je u svom primjerku Kukuljevićeve „Bibliografije“ upisao mnoge ispravke. Knjiga mu je otvorila vrata u svijet – u Beču je studirao, u Leipzigu doktorirao.

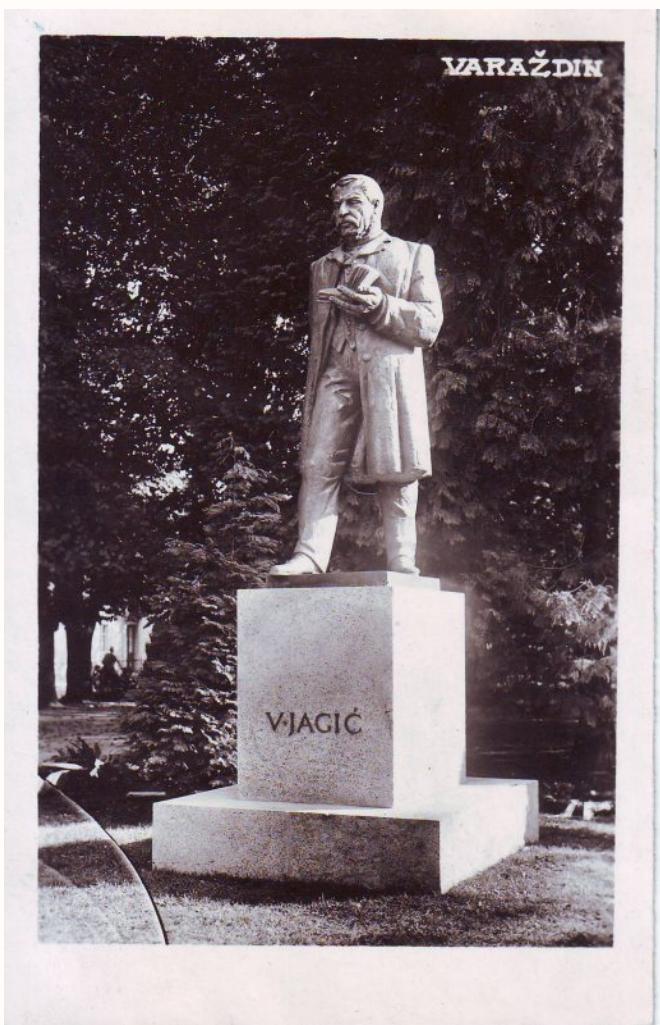
U Petrogradu je uz rusku knjižnicu želio urediti „slavjanski“ odjel, ali nije dobio podršku svojih nadležnih. Njegova privatna knjižnica bila je sve bogatija, a poznato je da mu je i varaždinski profesor Ivan Milčetić često nabavljao vrijedna izdanja Della Belle, Stullija, Belostenca, Levakovića. Njih su se dvojica desetljećima dopisivali pa je Milčetić isticao da u posebnom pretincu u svom ormaru ima

„možda 1 000 listova i dopisnica, koji potječu od raznih članova obitelji Jagićeve“.¹ Bio mu je odani prijatelj i još ga je prije rata pozivao da se vратi u Varaždin. Nudio mu je smještaj, iako je pretpostavljao da na to neće pristati jer ga za Beč, u kojem je živio, veže obitelj, a i velika knjižnica. Bila je smještena u posebnoj sobi s policama koje su dopirale do stropa. U njoj je bilo rariteta, publikacija mnogih akademija i društava na različitim jezicima, naročito slavenskim te na njemačkom jeziku.

Nakon umirovljenja Jagiću je trebao dodatni prihod pa je odlučio prodati svoju bogatu knjižnicu. Pročulo se da jedan bečki knjižar već proučava njezin katalog te je izražena bojazan da će trgovачkim putem doći u njemačke ruke. Jagić je jednom zgodom izrazio želju da je otkupi grad Varaždin, ali Ivan Milčetić piše: „Poznavajući prilike u tom gnijezdu plitkih ideja, shvatio sam te riječi nekako ironično, jer ja sam već 30 godina nastojao, da se otvori ovdje gradska knjižnica i mali muzej, nudio sam negda na poklon cijelu svoju knjižnicu, ali ne nadjoh ni jednoga načelnika ni gradskog zastupnika, koji bi se za takva pitanja zanimalo ...“.²

Razgovarao je s Jagićem kako bi knjižnicu trebala otkupiti država pa da se u domovinu vрати to „duševno blago“. Češka vlada htjela je knjižnicu otkupiti za sveučilište u Brnu, ali je, „iz slavenske solidarnosti“, odustala u korist Beograda. Procijenjena je na 20 000 švicarskih franaka.

Ugovor o preuzimanju potpisao je Ljubomir Stojanović, a 1920. godine dr. Barić je preuzeo 71 sanduk knjiga. Jagić je pisao kćeri da mu srce puca od žalosti. Zadržao je tek najnužnije, da može završiti tekstove na kojima je radio. S knjigom u ruci, u poznim godinama, Jagić se vratio u zavičaj. Prikazao ga je tako kipar Janez Weiss na spomeniku postavljenom u gradskom šetalištu prigodom obilježavanja stote obljetnice rođenja.

Spomenik V. Jagiću u istoimenom šetalištu
Razglednica je vlasništvo varaždinske Gradske knjižnice.

Jasminka Štimac
Gradska knjižnica i čitaonica „Metel Ožegović“ Varaždin

Literatura:

1. Milčetić, Ivan. O Jagićevoj 80-godišnjici : (dojmovi i pamćenja). // Savremenik 13, 8(1918), str. 325.
2. Milčetić, Ivan. Jagićeva knjižnica u Beču // Savremenik 14, 2(1919), str. 109-110.
3. Milčetić, Ivan. O Jagićevoj 80-godišnjici : (dojmovi i pamćenja). // Savremenik 13, 8(1918), str. 325-329.

1 Milčetić, Ivan. O Jagićevoj 80-godišnjici : (dojmovi i pamćenja). // Savremenik 13, 8(1918), str. 325.

2 Milčetić, Ivan. Jagićeva knjižnica u Beču // Savremenik 14, 2(1919), str. 109.

3 Filić, Krešimir. Lik Vatroslava Jagića. Varaždin : Vlastita naklada, 1963. , str. 110.

ODABRANA IZDANJA IZ STRUKE

8

BAŠIĆ, Ivana. O čitateljskim grupama : metodički priručnik s primjerima dobre prakse. Zagreb : Balans centar za logopedagogiju i biblioterapiju, 2014.

Priručnik donosi pregled postojećih čitateljskih grupa u Hrvatskoj, definiciju pojma i osnovna obilježja čitateljskih grupa, te nudi odgovore na pitanja zašto osnovati takvu grupu ili sudjelovati u njezinom radu. Također, daje i metodičke upute za voditelje. Kao poseban prilog navedeni su primjeri knjiga poticajnih za raspravu. Uz iskustva hrvatskih, autorica navodi i iskustva i primjere američkih čitateljskih grupa.

Dijana Machala

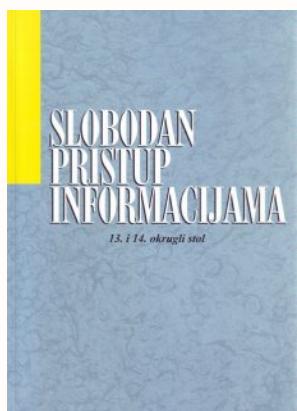
Knjižničarske kompetencije

/ pogled na razvoj profesije /

MACHALA, Dijana. Knjižničarske kompetencije : pogled na razvoj profesije. Zagreb : Hrvatska sveučilišna naklada : Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 2015.

„Knjižničarske kompetencije : pogled na razvoj profesije“ Diane Machala djelo je u kojem se u nas prvi put napisan povijesni pregled razvitka profesije nastavlja tekstrom u kojem autorica pokušava naći odgovore na pitanja kako danas, u 21. stoljeću, kad su gotovo sve profesije sučeljene s krizom identiteta, knjižničarska profesija može utvrditi svoje ciljeve i zadaće i nastaviti djelovati.

SLOBODAN pristup informacijama : 13. i 14. okrugli stol : zbornik radova / uredile Tea Grašić-Kvesić, Ivana Hebrang Grgić. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2014.

Zbornik radova sadrži radeve i sažetke izlaganja s 13. okruglog stola o slobodnom pristupu informacijama koji je bio posvećen temi Nakladnici i knjižnice, te s 14. okruglog stola o slobodnom pristupu informacijama čija tema je bila Prava korisnika i slobodan pristup informacijama. Donosi vrlo vrijedne spoznaje o odnosu između nakladnika i knjižnice, kao i o pravima korisnika u kontekstu slobodnog pristupa informacijama.

KOVAČEVIĆ, Dinka ; Lovrinčević, Jasmina. Mjerila kvalitete rada u hrvatskom školskom knjižničarstvu. Osijek : Odjel za kulturologiju Sveučilišta J. J. Strossmayera, 2014.

Knjiga je vrlo bogat prikaz postojećih suvremenih osnovnih pristupa problematiči vrednovanja i kvalitete rada u hrvatskom školskom knjižničarstvu. Predložene novine koje se odnose na potpuno novi hrvatski model vrednovanja i mjerila kvalitete u školskom knjižničarstvu vidljivi su doprinosi čitavoj knjižničarskoj struci, a posebno školskim knjižnicama.

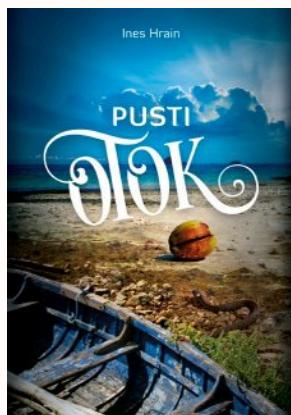
KNJIŽNICE u procjepu : stručna obrada neknjižne građe : zbornik radova / glavna urednica Dunja Holcer. Sisak : Knjižničarsko društvo Sisačko-moslavačke županije, 2014.

U ovom su zborniku objavljeni radovi izloženi na stručnom skupu posvećenom katalogizaciji neknjižne i elektroničke građe, koji je pod nazivom Knjižnice u procjepu održan u Sisku, u organizaciji Knjižničarskog društva Sisačko-moslavačke županije i Komisije za katalogizaciju Hrvatskog knjižničarskog društva. U radovima uvrštenim u zbornik opisuje se praksa pojedinih knjižnica u stručnoj obradi neknjižne i ili elektroničke građe i pokazuju rješenja za koja su se knjižnice odlučile.

*Pripremila Ana Jureković Crnčec
Gradska knjižnica i čitaonica „Metel Ožegović“ Varaždin*

ZAVIČAJNO NAKLADNIŠTVO

9

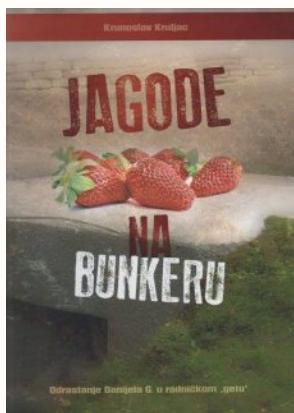
HRAIN, Ines. Pusti otok. Varaždin : TIVA tiskara, 2015.

Nakon tri objavljena romana namijenjena odraslima, novi roman popularne varaždinske spisateljice namijenjen je starijim osnovnoškolcima i srednjoškolcima. Svi koji se suočavaju sa izazovima puberteta kroz ovu prozu mogu usvojiti pozitivne pedagoške poruke o štetnosti alkohola, promiskuiteta i drugih rizičnih obrazaca ponašanja, kako u djece tako i u odraslih.

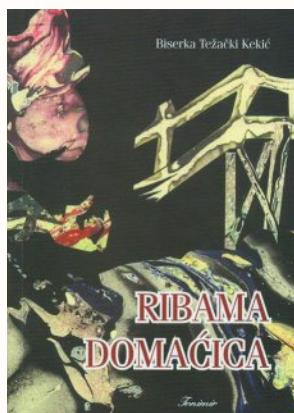
TKALEC, Iva. 100 % društveni uzgoj. Zagreb : Algoritam, 2015.

Prva objavljena knjiga mlade varaždinske autorice sastoji se od petnaest priča koje govore o manjku bliskosti i emocija u nekom novom, nehumano hladnom i zastrašujućem svijetu.

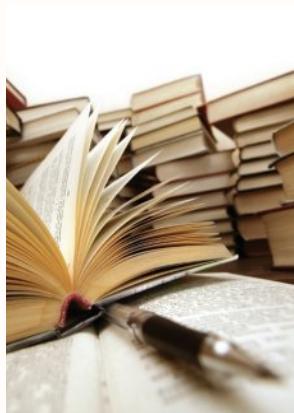
KRULJAC, Krunoslav. Jagode na bunkeru : odrastanje Danijela G. u radničkom „getu“. Varaždin : TIVA tiskara, 2015.

Knjiga poznatog varaždinskog novinara i publicista prati odrastanje i život u Varteksovom naselju, nekad vrlo važnom i napućenom varaždinskom kvartu, svojevrsnom radničkom „getu“.

TEŽAČKI, Biserka. Ribama domaćica. Varaždinske Toplice : Tonimir, 2015.

Pjesnikinja koja komunicira jezikom ljubavi, a inspiraciju pronađuje u prirodi, dok istodobno svijet doživljava kao rajske vrtove, mjesto u kojem prebivaju anđeli. To je poezija kojom se i u devetoj svojoj zbirci s 85 pjesama predstavlja Biserka Težački Kekić, zbirci neobičnog naslova "Ribama domaćica".

ARITMIA : zbirka poezije mladih autora. Varaždin : TIVA tiskara, 2015.

Pjesnička zbirka mladih, neafirmiranih članova Varaždinskog književnog društva.

GJURKOVIĆ, Tatjana; Knežević, Tea. Kad je ljuta, vjeverica ne sluša. Varaždin : Evenio, 2015.

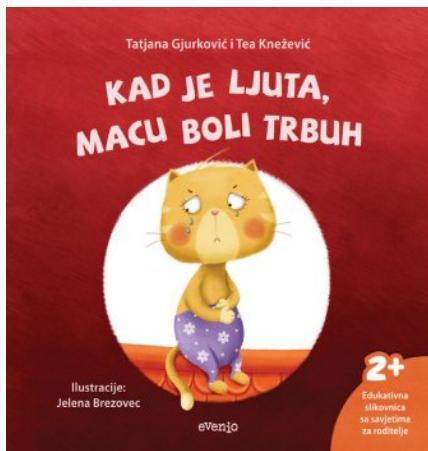
GJURKOVIĆ, Tatjana; Knežević, Tea. Kad je ljuta, macu boli trbuh. Varaždin : Evenio, 2015.

GJURKOVIĆ, Tatjana; Knežević, Tea. Kad je ljut, nilski konjić grize. Varaždin, Evenio, 2015.

GJURKOVIĆ, Tatjana; Knežević, Tea. Kad je ljut, zećić se ozlijedi. Varaždin, Evenio, 2015.

Ove slikovnice kroz jednostavnu priču djecu uče kako prepoznati vlastite emocije i riješiti problem ili zadovoljiti potrebu koja stoji iza ljutnje. Slikovnice imaju i dodatke sa savjetima za roditelje koji će im pomoći da bolje razumiju ponašanje svoga djeteta te da mu pomognu da na prihvatljiv način izrazi svoje osjećaje.

*Pripremila Ana Jureković Crnčec
Gradska knjižnica i čitaonica „Metel Ožegović“ Varaždin*

UPUTE AUTORIMA

KONTEKST je časopis Društva knjižničara Varaždinske županije u kojem se objavljaju stručni i informativni tekstovi iz knjižničarstva i srodnih znanosti.

Radove treba slati uredništvu časopisa u periodu od 15. studenoga 2015. do 15. srpnja 2016. (iznimno do 15. rujna 2016. godine - za radove o aktualnim događanjima) u elektroničkom obliku na adresu: kontekst.urednistvo@gmail.com. Na kraju rada treba navesti ime i prezime autora i naziv knjižnice u kojoj autor radi.

Kod pisanja tekstova treba koristiti font Times New Roman, veličine 12 točaka, proreda 1,5 obostranog poravnavanja.

Radovi se primaju u opsegu od $\frac{1}{2}$ kartice (800-900 znakova) do 3 kartice teksta (4800-5400 znakova), ovisno o vrsti rada. U pojedinim slučajevima uredništvo može prihvatići i duže radove.

Ilustracije (fotografije, karte, grafički prikazi i sl.) šalju se odvojeno u tiff ili jpg formatu. Kod većih tekstova treba odrediti mjesto za ilustraciju. Uz jedan tekst prihvataju se do tri ilustracije. O objavljinju većeg broja ilustracija odlučuje uredništvo.

Za oblikovanje referenci u tekstu i u popisu literature koristi se abecedno-numerički stil (usp. http://ozk.unizd.hr/wp-content/uploads/2015/01/UPUTE-ZA-CITIRANJE_OIZ.pdf).

pubweb.carnet.hr/KDVZ

<https://www.facebook.com/KDVzupanije>